

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁANIA SYSTEMU ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W SZKOŁACH DOKTORSKICH UWb W ROKU AKADEMICKIM 2023/2024

Niniejsze sprawozdanie zawiera wyniki analiz trzech zespołów ds. jakości kształcenia w szkołach doktorskich, które działały w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych, Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych oraz Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych.

1. Informacje o Zespołach ds. Jakości Kształcenia w szkołach doktorskich w okresie 1.10.2023-30.09.2024
2. Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB w roku akademickim 2023/2024
3. Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB w roku akademickim 2023/2024
4. Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych UwB w roku akademickim 2023/2024

1. Informacje o Zespołach ds. Jakości Kształcenia w szkołach doktorskich w okresie 1.10.2023-30.09.2024

W analizowanym okresie Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia działały w następujących składach:

ZJK w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB

dr hab. Anna Nosek, prof. UwB – dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych -
przewodnicząca Zespołu
prof. dr hab. Małgorzata Kowalska – dyscyplina filozofia
dr hab. Joanna Cholewa, prof. UwB – dyscyplina językoznawstwo
dr hab. Nataliya Malyutina, prof. UwB – dyscyplina literaturoznawstwo
dr hab. Krystyna Szelaągowska, prof. UwB – dyscyplina historia
mgr Julia Zuzanna Polcyn – przedstawiciel doktorantów

ZJK w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB

Prof. dr hab. Agnieszka Malarewicz- Jakubów	przewodnicząca Zespołu, przedstawiciel dyscypliny nauki prawne
Dr hab. Ewa Gruszevska, prof. UwB	dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB
Prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz	przedstawiciel dyscypliny pedagogika
Dr hab. Renata Przygodzka, prof. UwB	przedstawiciel dyscypliny ekonomia i finanse
Dr hab. Mariusz Zemło, prof. UwB (do 30/09/2023)	przedstawiciel dyscypliny nauki socjologiczne
Dr hab. Konrad Talmont-Kamiński (od 01.10.2023)	przedstawiciel dyscypliny nauki socjologiczne
Mgr Weronika Sołkiewicz	przedstawiciel doktorantów

ZJK w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych UwB

dr hab. Monika Naumowicz, prof. UwB	- dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych, przewodnicząca Zespołu,
prof. dr hab. Joanna Karpińska	- przedstawiciel dyscypliny nauk chemicznych,
dr hab. Andrzej Bajguz, prof. UwB	- przedstawiciel dyscypliny nauk biologicznych,
dr hab. Dariusz Satuła, prof. UwB	- przedstawiciel dyscypliny nauk fizycznych,
mgr Izabela Kurowska	- przedstawiciel doktorantów.

Od 01.09.2024 r. na Uniwersytecie w Białymstoku działa Szkoła Doktorska, która powstała z połączenia działających do tej pory 3 szkół doktorskich. W związku z tym w skład Zespołu ds. Jakości Kształcenia w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku wchodzi nowo powołana Rada Naukowa (na podstawie Decyzji nr 16 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 3 września 2024 r. w sprawie powołania Rady Naukowej Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku oraz Decyzji nr 34 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 12 listopada 2024 r. zmieniająca Decyzję nr 16 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 3 września 2024 r. w sprawie powołania Rady Naukowej Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku).

Ponadto w skład Zespołu wchodzi przedstawiciel doktorantów powołany Uchwałą nr 17/09/2024 Rady Uczelnianej Samorządu Doktorantów UwB z dnia 29.09.2024 w sprawie powołania przedstawiciela Doktorantów do Zespołu ds. Jakości Kształcenia w Szkole Doktorskiej.

W związku z powyższym Zespół ds. Jakości Kształcenia w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku w kadencji 2024-2028 ma następujący skład:

dr hab. Ewa Gruszewska, prof. UwB – Przewodnicząca Zespołu, dyrektor Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku

1) dr hab. Anna Doliwa-Klepacka, prof. UwB - zastępca przewodniczącej, zastępca dyrektora Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku

2) dr hab. Danuta Drzymulska, prof. UwB - zastępca przewodniczącej, zastępca dyrektora Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku

3) dr hab. Anna Sakowicz- zastępca przewodniczącej, zastępca dyrektora Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku

Członkowie Zespołu z poszczególnych dyscyplin naukowych :

4) dr hab. Renata Przygodzka, prof. UwB – ekonomia i finanse

5) prof. dr hab. Wioletta Małgorzata Kowalska – filozofia

6) prof. dr hab. Krzysztof Buchowski (od 12.11.2024), dr hab. Marzena Liedke, prof. UwB (3.09-11.11.2024) – historia

7) prof. dr hab. Lilia Ciłko – językoznawstwo

8) prof. dr. hab. Anna Janicka – literaturoznawstwo

9) dr hab. Bartosz Kosma Kwaśniewski, prof. UwB – matematyka

10) prof. dr hab. Mirosław Adam Ratkiewicz – nauki biologiczne

11) prof. dr hab. Ewa Gorodkiewicz – nauki chemiczne

12) dr hab. Dariusz Maciej Satuła, prof. UwB – nauki fizyczne

13) prof. dr hab. Joanna Małgorzata Salachna – nauki prawne

14) dr hab. Konrad Wojciech Talmont-Kamiński, prof. UwB – nauki socjologiczne

15) prof. dr hab. Mirosław Sobecki – pedagogika

16) mgr Katarzyna Krupska – przedstawiciel doktorantów

2. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁANIA SYSTEMU ZAPEWNIANIA JAKOŚCI Kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

Liczba doktorantów łącznie: stan na 1.09.2023 – 47 osób; 30.09.2024 – **44 osoby**
(w tym: 12 osób na I roku, 13 osób na II roku, 11 osób na III roku i 8 osób na IV roku)

Liczba doktorantów z poszczególnych dyscyplin:

Filozofia – 8 osób

Historia – 23 osoby

Językoznawstwo – 6 osób

Literaturoznawstwo – 7 osób

Zespół ds. Jakości Kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu w Białymstoku (do 31.08.2024 r.):

dr hab. Anna Nosek, prof. UwB – dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych -
przewodnicząca Zespołu

prof. dr hab. Małgorzata Kowalska – dyscyplina filozofia

dr hab. Joanna Cholewa, prof. UwB – dyscyplina językoznawstwo

dr hab. Nataliya Malyutina, prof. UwB – dyscyplina literaturoznawstwo

dr hab. Krystyna Szelaągowska, prof. UwB – dyscyplina historia

mgr Julia Zuzanna Polcyn – przedstawiciel doktorantów

1. MONITOROWANIE KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH LUB PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA Z DOKTORANTAMI

Monitorowanie kwalifikacji i kompetencji nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia z doktorantami w SDNH UwB opiera się na zasadach wynikających z Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§ 4). W związku z tym systematycznie konsultowano z dziekanami trzech Wydziałów: Filologicznego, Filozofii oraz Historii, a także administracją centralną:

- obsadę zajęć dydaktycznych przez pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych oraz inne osoby prowadzące zajęcia z doktorantami; dużą wagę przywiązywano do zgodności kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich z prowadzonymi zajęciami (m.in. tytuł bądź stopień naukowy, dorobek naukowy, specjalizacja naukowa, umiejętności interdyscyplinarne, doświadczenie zawodowe);

- zwracano uwagę na rozwój naukowy kadry badawczo-dydaktycznej i dydaktycznej, także podnoszenie przez nauczycieli akademickich kwalifikacji zawodowych oraz osiąganie kolejnych etapów kariery zawodowej.

Zgodnie z Regulaminem SDNH przestrzegano zasady, że zajęcia kierunkowe prowadzą wyłącznie pracownicy samodzielni (profesorowie tytularni, profesorowie UwB oraz doktorzy habilitowani) specjalizujący się w danej dyscyplinie.

W SDNH nawet lektoraty (*język obcy specjalistyczny*) z dwoma wyjątkami (pracownicy ze stopniem doktora) prowadzą pracownicy samodzielni (jeden ze stopniem dr hab., prof. UwB oraz jeden profesor tytularny), specjalizujący się odpowiednio w dyscyplinach: filozofia, historia, językoznawstwo i literaturoznawstwo.

Dwóch niesamodzielnych pracowników naukowych, ale z dużym doświadczeniem

naukowym i dydaktycznym, prowadziło zajęcia z przedmiotów *dydaktyka szkoły wyższej* oraz *formy finansowania nauk humanistycznych*. Wśród zajęć prowadzonych przez pracowników niesamodzielnymi należy wymienić jeszcze dwa przedmioty z grupy przedmiotów miękkich, *zarządzanie czasem* oraz *komunikacja i budowanie relacji z grupą* a także przedmiot niekierunkowy: *bezpieczeństwo i higiena pracy*.

Łącznie w roku 2023/2024 w SDNH zajęcia prowadziło 59 pracowników naukowych, w tym: 18 profesorów tytułarnych, 36 profesorów UwB i doktorów habilitowanych oraz 5 pracowników niesamodzielnymi.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Obsada zajęć w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB – zdaniem Zespołu – oparta jest na właściwych zasadach. W celu podniesienia jakości kształcenia w szkole Zespół rekomenduje następujące działania:

1. Motywowanie pracowników niesamodzielnymi do podnoszenia swoich kwalifikacji, szczególnie w zakresie opieki nad doktorantami.
2. Kontynuować współpracę z dziekanami wydziałów w zakresie obsady zajęć.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego- częściowo zrealizowana:

- kontynuować współpracę z dziekanami i dyrektorem instytutu w kwestii obsady zajęć w SDNH – Dyrektor SDNH konsultował obsadę zajęć z władzami konstytuującymi ją wydziałów.
- należy zwracać uwagę Dziekanom, by przy doborze obsady z przedmiotów monograficznych, językowych (język angielski specjalistyczny) powtarzających się w kolejnych latach wprowadzać rotacyjność (zmiana prowadzącego uniemożliwi powtarzanie tych samych treści) – Dyrektor SDNH przekazywał stosowne uwagi.
- monitorować obsadę zajęć, zwłaszcza w przypadku proponowania pracowników ze stopniem doktora do prowadzenia zajęć kierunkowych, dotyczących ściśle dyscypliny naukowej – Dyrektor SDNH przypadki takie dokładnie monitorował.

2. MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Podstawą działania Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB są dokumenty zatwierdzone przez Senat UwB, oparte na ustawie z dnia 20 lipca 2018r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.). Są to następujące akty prawne:

- Zarządzenie nr 8 Rektora UwB z dn.27.03.2019 w sprawie utworzenia szkół doktorskich w Uniwersytecie w Białymstoku: <http://docs.uwb.edu.pl/pliki/2019-8-2.pdf>
- Regulamin SDNH – Uchwała nr 3075 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29.06.2022 r. w sprawie uzgodnienia Regulaminu Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu w Białymstoku: <https://bip.uwb.edu.pl/uwb/akty-prawne-uwb/2022/uchwaly-senatu/18493,Uchwala-nr-3075-Senatu-Uniwersytetu-w-Bialymstoku-z-dnia-29-czerwca-2022-r-w-spr.html>
- Program szkoły –Uchwała nr 2425 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 22.05.2019 r. w sprawie ustalenia programu kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych: <http://docs.uwb.edu.pl/pliki/2019-2425-1.pdf>

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

Monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia w SDNH UwB odbywa się w zgodzie z zapisami zawartymi w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§ 5). W ramach oceny procesu kształcenia analizie i ocenie poddano takie obszary, jak:

- 1) adekwatność programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,
- 2) sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,
- 3) jakość opieki naukowej i wsparcie w prowadzeniu działalności naukowej,
- 4) rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej,
- 5) skuteczność kształcenia doktorantów

Ad. 1) adekwatność programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK

Program kształcenia oraz formy prowadzonych zajęć są dostosowane do zakresu wiedzy, kompetencji i umiejętności niezbędnych do osiągnięcia efektów uczenia się na poziomie 8PRK. Program kształcenia zbudowany został tak, by uwzględnić moduł kształcenia wspólny dla wszystkich doktorantów ze wszystkich szkół doktorskich UwB (tzw. umiejętności miękkie) oraz moduł dotyczący 4 ścieżek kształcenia w obrębie dyscyplin naukowych, wchodzących w skład SDNH (filozofia, historia, językoznawstwo i literaturoznawstwo).

Moduły kształcenia umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, w sferze: wiedzy, kompetencji oraz umiejętności. Możliwość wyboru konwersatorium spoza dyscypliny, w tym oferta przedmiotów rozwijających umiejętności miękkie, skierowana do doktorantów wszystkich szkół doktorskich UwB, daje szansę rozwijania indywidualnych zainteresowań badawczych.

Szczegółowe informacje dotyczące zakładanych efektów kształcenia zostały wskazane w programie kształcenia.

Na strukturę programu kształcenia składają się:

- moduł kształcenia ogólnego,
- odrębne moduły kształcenia w dyscyplinach (filozofia, historia, językoznawstwo, literaturoznawstwo); w obrębie tego modułu prowadzone są zajęcia wspólne dla wszystkich doktorantów SDNH (dydaktyka szkoły wyższej i formy finansowania nauk humanistycznych),
- moduł przygotowania rozprawy doktorskiej,
- moduł praktyk zawodowych.

Regulamin SDNH nakłada na doktorantów I roku obowiązek złożenia do końca 12 miesiąca od rozpoczęcia kształcenia w szkole następujących dokumentów:

- opracowanych indywidualnych planów badawczych, zatwierdzonych i podpisanych przez promotorów i promotorów pomocniczych (wraz z koncepcją rozprawy doktorskiej),
- złożenie sprawozdania rocznego z załączoną dokumentacją, poświadczającą aktywność doktoranta (zgodnie z Harmonogramem zadań doktoranta do 2 lipca 2024).

IPB oraz sprawozdanie roczne są nie tylko istotnym elementem kształcenia, a również ważnym aspektem monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia w SDNH.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji dyrektor SDNH zaliczył wszystkim uprawnionym doktorantom I rok studiów w czasie ustawowym (to znaczy do końca sesji poprawkowej semestru letniego roku akademickiego 2023/24).

Do połowy września 2024 doktoranci II roku składali, zgodnie z regulaminem i harmonogramem zadań doktoranta (zamieszczonymi na stronie SD), sprawozdania śródkresowe. Zostały one przekazane Komisji ds. ocen śródkresowych wraz ze stosowną dokumentacją pocztą elektroniczną, miesiąc przed terminem ocen.

Na podstawie sprawozdań rocznych doktorantów II i III r. za rok akademicki 2023/24, zaopiniowanych pozytywnie przez RN SDNH (sporadycznie pojawiały się uwagi członków RN, dotyczące braku zaawansowania rozprawy doktorskiej u osób z III roku), dyrektor zaliczył wszystkim uprawnionym doktorantom II i III r. studiów (po stosownych uzupełnieniach dokumentacji i doniesieniu rozdziałów dysertacji). Doktoranci IV roku studiów, tzn. 10 osób nie złożyło pracy

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

doktorskiej w wyznaczonym w IPB terminie. Dwoje doktorantów na tym etapie złożyło pisemną rezygnację z kontynuowania kształcenia, pozostałe osiem osób złożyło podania o przedłużenie terminu złożenia rozprawy o rok. Wszystkie podania zostały rozpatrzone pozytywnie.

Ad. 2) *sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,*

Sylabusy przedmiotów i zawarte w nich informacje o zakładanych efektach i kryteriach zaliczania przedmiotu zostały udostępnione doktorantom poprzez zamieszczenie dokumentów w systemie USOS. Niektórym pracownikom jeszcze w trakcie roku akademickiego zwrócono uwagę na brak sylabusów w systemie USOS – zostały one uzupełnione.

Analiza sylabusów pozwoliła na stwierdzenie, że w SDNH w prawidłowy sposób przebiega weryfikacja zakładanych efektów uczenia się na poziomie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Pozytywnie oceniono adekwatność zakresu wymagań i form oceniania w stosunku do zakładanych efektów uczenia się w ramach wszystkich realizowanych przedmiotów.

W roku akademickim 2023/2024 realizację zajęć wynikających z programu oraz weryfikację osiągniętych przez doktorantów efektów uczenia się należy ocenić pozytywnie. Zajęcia odbywały się stacjonarnie. Semestr zimowy przebiegał bez zakłóceń. Weryfikacja końcowych efektów uczenia się była w pełni adekwatna do założeń wstępnych wskazanych w sylabusach przez osoby prowadzące przedmioty w szkole. Również w semestrze letnim zajęcia zrealizowano stacjonarnie, a ocenę uzyskanych efektów przeprowadzono w trybie bezpośrednim. Nie zgłaszano żadnych trudności związanych z realizacją zajęć przewidzianych w programie kształcenia.

Ad. 3.) *jakość opieki naukowej i wsparcie w prowadzeniu działalności naukowej*

Głównym zadaniem szkoły doktorskiej jest wspieranie doktoranta w jego rozwoju naukowym. Doktorant rozpoczynając współpracę z promotorem, staje się członkiem zespołu badawczego i realizuje swoją pracę naukową nad rozprawą w środowisku naukowym. Daje to możliwość pozyskania kontaktów naukowych oraz zapoznania się z badaniami prowadzonymi w obszarze naukowym, który interesuje doktoranta. Szkoła tworzy środowisko wsparcia dla doktorantów, dzięki czemu badania doktoranta będą zwieńczone sukcesem – złożeniem rozprawy doktorskiej do końca czwartego roku studiów. Należy mówić o kilku typach wsparcia udzielanego przez szkołę w zakresie prowadzonych przez doktorantów badań: merytoryczne, organizacyjne oraz finansowe (np. każdy z doktorantów może po złożeniu podania otrzymać na wyjazdy konferencyjne ok. 1000 zł).

Działaniem podjętym przez szkołę była organizacja kolejnej, II Interdyscyplinarnej Sesji Naukowej Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB. Odbyła się ona 15 grudnia 2023 r. W sesji uczestniczyli doktoranci, studenci i wykładowcy, którzy wysłuchali 14 referatów przygotowanych przez doktorantów SDNH UwB dotyczących tematyki ich dysertacji. Sesja ma charakter cykliczny jako jedna z form wspierania i animowania działalności naukowej, a także integrowania środowiska Szkoły.

Dnia 26 stycznia 2024 odbyło się w Bibliotece Uniwersyteckiej UwB obowiązkowe szkolenie dla doktorantów SDNH pt. Elektroniczne źródła informacji naukowej. W okresie luty-marzec 2024 r. odbyło się 10-cio godzinne szkolenie pt. „Kurs certyfikowany dla doktorantów – Mówienie i słownictwo specjalistyczne w języku angielskim” dla doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych prowadzony przez dr Agnieszkę Dziecioł - Pędich. Celem kursu było podniesienie umiejętności mówienia w języku angielskim oraz znajomości słownictwa związanego z pracą doktorską pisaną w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu w Białymstoku.

Opieka naukowa nad doktorantami rozpoczyna się od pierwszych chwil doktoranta w szkole. Wszyscy doktoranci I roku złożyli wnioski o powołanie promotorów w ciągu 30 dni od rozpoczęcia kształcenia. Rada Naukowa zaopiniowała te wnioski pozytywnie. Stwierdzono zgodność tematyki badań doktorantów ze specjalnościami kandydatów na promotorów. Dyrektor Szkoły wyznaczył doktorantom promotorów i promotorów pomocniczych w listopadzie 2023, czyli w przewidzianym ustawowo czasie.

W semestrze zimowym 2023/24 – na podstawie wniosku dwóch doktorantów i zgody

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

Dyrektora oraz Rady Naukowej SDNH nastąpiły zmiany promotora głównego, w semestrze letnim na podstawie wniosku jednego doktoranta nastąpiła zmiana promotora głównego.

Od momentu wskazania promotora rozpoczęły się seminaria doktorskie (w wymiarze 30 godzin rocznie) i tym samym systematyczna współpraca z doktorantami. Już w październiku 2023 r. dyrektor zorganizował spotkanie inauguracyjno-informacyjne z doktorantami. Po spotkaniu zaś przesłał wszystkim doktorantom (23.10.2023) list z harmonogramem i informacjami organizacyjnymi na rok akademicki 2023/24. W grudniu 2023 r. i w lutym 2024 – dyrektor spotkał się z promotorami, by omówić m.in. harmonogram działań doktoranta (dostępny na stronie internetowej), zasady konstruowania indywidualnego planu badawczego, przedstawić główne obowiązki opiekuna naukowego i młodego adepta nauki, a także scharakteryzować najważniejsze aspekty nie tylko kształcenia się, ale też kształcenia w szkole doktorskiej. Także w połowie maja 2024 r. dyrektor wysłał do wszystkich doktorantów i promotorów list z informacjami zawierającymi szczegółowe dane, dotyczącymi konstruowania i realizacji Indywidualnego Planu Badawczego, sprawozdania rocznego, programu Erasmus, itp.

W trakcie roku akademickiego 2023/24 dyrektor podczas dyżurów w siedzibie SDNH oraz e-mailowo odpowiadał też na szczegółowe pytania, zarówno doktorantów, jak i promotorów.

Wszystkie sprawozdania roczne, w niektórych przypadkach analizowane i poprawiane na konsultacjach z dyrekcją – zostały pozytywnie zaopiniowane przez RN (sporadycznie pojawiały się uwagi członków RN dotyczące braku zaawansowania rozprawy doktorskiej) i zatwierdzone przez dyrektora szkoły do dnia 30 września 2024 r, po stosownych uzupełnieniach dokumentacji przez doktorantów (doniesieniu rozdziałów dysertacji). Z analizy sprawozdań rocznych doktorantów I roku wynika, że w większości przypadków wywiązali się oni ze swoich obowiązków, złożyli w terminie Indywidualne plany badawcze, w odpowiedzialny sposób zaprezentowali wstępne koncepcje badań i z powodzeniem zrealizowali plany badawcze przewidziane na I roku.

Należy ocenić dobrze jakość opieki naukowej nad doktorantami I, II, III roku, przejawem tego jest dopełnienie wszystkich obowiązków przez doktorantów oraz pozytywna ocena wystawiona przez Promotorów w sprawozdaniach rocznych (szczegółowa analiza danych w punkcie 5). W tym roku doktoranci IV, którzy powinni byli złożyć pracę doktorską, przedłożyli Dyrekcji wnioski o przedłużenie studiów (4 osoby), zaś doktoranci na tzw. pierwszym przedłużeniu kontynuowali swoje badania, co wymagało również przesunięcia terminu złożenia rozprawy doktorskiej (4 osoby). Wszystkie wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone i doktoranci otrzymali możliwość ukończenia prac doktorskich w roku akademickim 2024/2025. Jeden doktorant (dyscyplina literaturoznawstwo) złożył rozprawę doktorską z pozytywną opinią promotora i tym samym zakończył kształcenie w SDNH.

Jedna osoba zrezygnowała z kształcenia. Druga zaś złożyła rezygnację 30.09.2024 r.

Ad. 4) rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej

Oceny śródkresowe odbyły się bez zakłóceń w drugiej połowie października 2023 r., po formalnym zaliczeniu roku II przez uprawnionych doktorantów. Doktoranci złożyli sprawozdania śródkresowe zgodnie z terminem (to znaczy miesiąc przed planowaną oceną śródkresową). Oceny śródkresowe były przeprowadzane zgodnie z procedurami. Składy komisji były uzgadniane przez dyrektora SDNH z kierownikami jednostek poszczególnych dyscyplin naukowych, tzn. językoznawstwa, literaturoznawstwa, filozofii i historii.

Także w odniesieniu do kolejnej oceny śródkresowej, zaplanowanej na połowę października 2024 należy stwierdzić, że zaproponowani przez kierowników jednostek poszczególnych dyscyplin kandydaci do komisji zostali jednogłośnie pozytywnie zaopiniowani przez RN SDNH na posiedzeniu w dn. 28.05.2024 r. Pani Dyrektor wystosowała pismo do JM Rektora UwB o powołanie składu Komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB. Decyzją z dnia 13 czerwca 2024 Rektor UwB powołał w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych komisję do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów, którzy rozpoczęli kształcenie w szkole doktorskiej w roku akademickim 2022/2023.

Wszelkie informacje, składy komisji, akty prawne (w tym zasady organizacji pracy Komisji,

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

zasady przeprowadzania oceny śródkresowej), terminy oceny, posiedzeń oraz wyniki oceny śródkresowej zostały zamieszczone na stronie SDNH:

<https://szkolydoktorskie.uwb.edu.pl/nh/ocena-srodkresowa/>, stosowne informacje i materiały (w tym sprawozdania śródkresowe, zasady przeprowadzania oceny śródkresowej) zostały przesłane komisjom w czasie regulaminowym drogą elektroniczną (30 dni przed oceną).

Terminy posiedzeń zostały podane z dwumiesięcznym wyprzedzeniem i zamieszczone na stronie internetowej SDNH (dyscyplina: historia – 21.10.2024r. o godz. 9:00; dyscyplina: literaturoznawstwo – 17.10.2024r. o godz. 11:00; dyscyplina: językoznawstwo – 17.10.2024 r. o godz. 15:30; dyscyplina: filozofia – 18.10.2024 r. o godz. 10.00).

Ad. 5) skuteczność kształcenia doktorantów

Skuteczność kształcenia doktorantów opiera się na danych dotyczących ich aktywności naukowej, poziomu realizacji programu kształcenia oraz stopnia realizacji Indywidualnego Planu Badawczego, w tym stopnia zaawansowania rozprawy doktorskiej. Dane zostały pozyskane z rocznych sprawozdań doktorantów.

Liczba doktorantów, którzy złożyli sprawozdania w 2023/24 – 43 osoby, w tym z I roku: 11 osób, II roku: 12 osób, III roku: 11, IV roku: 9 osób. Dwie osoby (z I i II roku), ze względu na zwieszenie kształcenia, nie miały obowiązku składania sprawozdań w wyznaczonych terminach.

Na podstawie danych zawartych w rocznych sprawozdaniach, aktywność naukowa doktorantów w roku akademickim 2023/24 przedstawia się następująco:

- a) Liczba artykułów i rozdziałów naukowych opublikowanych: 24 (940 pkt)
- b) Liczba artykułów przyjętych do druku (po recenzjach): 10 (540 pkt)
- c) Liczba artykułów złożonych do druku: 36 (1035 pkt)
- d) Udział w konferencjach ogólnopolskich: 60
- e) Udział w konferencjach międzynarodowych: 17
- f) aktywność naukowo-popularyzatorska: 9 (wykłady, prelekcje warsztaty)
- g) Liczba grantów, w których uczestniczą doktoranci: 8
- h) Liczba złożonych wniosków grantowych: 12
- i) Liczba odbytych staży naukowych: 10
- j) Działalność organizacyjna na rzecz UwB (w tym pomoc w organizacji konferencji): 23
- k) Szkoła letnia: 3 osoby
- l) Udział w szkoleniach, warsztatach: 38

Ponadto niektórzy doktoranci pełnią funkcję sekretarza czasopism naukowych lub członka redakcji wydawnictwa, są członkami towarzystw naukowych, angażują się w działalność studencko - doktorancką (np. organizacja konferencji, uczestnictwo w seminariach katedralnych i wydziałowych); biorą czynny udział w takich wydarzeniach organizowanych na UwB, jak: Dzień Historika, Tydzień z Filologią, Podlaski Festiwal Nauki i Sztuki, Dni Jakości Kształcenia; uzyskują nagrody (np. jeden z doktorantów uzyskał nagrodę za pracę magisterską, jeden został nagrodzony w konkursie UwB „Per aspera ad astra”).

Powyższe dane liczbowe wskazują na dużą skuteczność kształcenia doktorantów w SDNH UwB. Wszyscy zrealizowali program kształcenia, zaliczyli obowiązkowe zajęcia, zaplanowane na dany rok akademicki. Doktoranci wykazują jednocześnie dużą aktywność na polu naukowym, publikują artykuły (często w wysoko punktowanych czasopismach), uczestniczą w stopniu zadowalającym w konferencjach naukowych, angażują się w działalność organizacyjną i popularyzatorską. Uwagę zwraca udział w licznych warsztatach metodologicznych, szkoleniach, organizowanych zarówno przez UwB, jak i inne podmioty (warto zwrócić uwagę, iż wszelkie zaproszenia na warsztaty, szkolenia, konferencje są publikowane na stronie SDNH; informacje trafiają też na konta pocztowe doktorantów w domenie UwB). Wybitni doktoranci SDNH są wykonawcami grantów (m.in. swoich promotorów, współpracują też z naukowcami spoza UwB), członkami kół naukowych, redakcji czasopism, samorządu.

Doktoranci starają się też o granty zewnętrzne (złożono 12 wniosków do Narodowego Centrum Nauki

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

oraz NPRH).

W grudniu 2023 r. doktorant mgr Jakub Kozłowski zdobył grant PRELUDIUM NCN na realizację projektu zatytułowanego „Rodzina i gospodarstwo domowe ludności wiejskiej w Wielkim Księstwie Litewskim w końcu XVIII wieku” (panel HS3). Opiekunem grantu jest dr Radosław Poniak.

Skuteczność kształcenia potwierdzają również pozytywne oceny postępów przygotowania rozprawy doktorskiej wystawione przez promotorów w rocznych sprawozdaniach doktorantów. Promotorzy nie wystawili żadnemu z doktorantów noty niezadowolającej i wskazującej na brak postępów w zakresie zaawansowania rozprawy doktorskiej i realizacji Indywidualnego Planu Badawczego. Niemniej można zauważyć, iż promotorzy doktorantów z II, III i IV roku postulowali w sprawozdaniach rocznych konieczność zintensyfikowania prac swoich podopiecznych nad rozprawą doktorską.

Zarówno promotorzy, jak i doktoranci IV roku wyrażali wielokrotnie opinię, iż pandemia spowodowała duże opóźnienia, a niejednokrotnie uniemożliwiła prowadzenie badań (m.in. ze względu na czasowe zamknięcie bibliotek i archiwów), a co za tym idzie uniemożliwiła ukończenie rozprawy w terminie. Ponadto wskazywano na liczne obligatoryjne i czasochłonne obowiązki wynikające z realizacji Indywidualnego Planu Badawczego (np. złożenie wniosku grantowego, staże), a co za tym idzie niewystarczającą ilość czasu na pisanie rozprawy doktorskiej. Wszyscy doktoranci IV roku złożyli w terminie podanie o przedłużenie terminu złożenia rozprawy o rok – zostały one pozytywnie zaopiniowane przez promotorów. W związku z tym, że RN SDNH pozytywnie zaopiniowała również sprawozdania roczne doktorantów IV roku, Dyrektor szkoły przedłużyła ww. doktorantom termin złożenia rozprawy o rok.

Ocena jakości opieki naukowej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej doktorantów dokonana została na podstawie wyników ankiet oceniających jakość kształcenia w szkole doktorskiej. Ośmiu doktorantów wypełniło ankietę ewaluacyjną UwB, tj. 17% w stosunku do ogólnej liczby doktorantów (47).

Tabela 1. Ocena elementów procesu dydaktycznego w szkole doktorskiej

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	liczba doktorantów				
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z kształcenia w szkole doktorskiej?	3	3	2	1	0
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	2	3	1	1	1
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	1	4	2	1	0
Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, itp.) jest wystarczająca?	0	6	2	0	0
Czy wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie pisania pracy doktorskiej było wystarczające?	7	0	0	1	0
Czy wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie realizacji innych elementów Pana/Pani indywidualnego planu badawczego było wystarczające?	4	3	0	0	0

Zestawienie na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Zał. 3b).

Tabela 2. Ocena elementów procesu dydaktycznego w SDNH

Poszczególne elementy procesu dydaktycznego	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	liczba doktorantów					
Wykłady	4	2	1	0	0	1
Konwersatoria	4	2	2	0	0	0
Seminaria	8	0	0	0	0	0
Przedmioty fakultatywne	2	3	0	1	1	1
Laboratoria	1	0	0	0	0	7
Praktyki zawodowe	4	0	0	0	0	4

Zestawienie na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Załącznik 3b).

Na pytanie: *Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić przede wszystkim, by poprawić ogólną jakość kształcenia w Pana/Pani szkole doktorskiej?* Doktoranci w swoich odpowiedziach zwracali uwagę na kilka aspektów:

- przeładowanie programu, przez co rozumieją konieczność realizacji dodatkowych obowiązków (poza pisanie rozprawy doktorskiej), np. staż naukowy, grant. Inny doktorant zwrócił uwagę na zbyt dużą liczbę przedmiotów ogólnych;
- konieczność poszerzenia programu – jak widać są doktoranci, którzy inaczej patrzą na rozmiary programu zajęć i liczbę przedmiotów;
- część ankietowanych nie widzi potrzeby zmian.

Z propozycji, które przedstawili doktoranci, można wymienić propozycje wprowadzenia indywidualnego mentoringu – uwaga dotyczy ograniczonych umiejętności promotorów w tym zakresie (niezbędne jest większe wsparcie w procesie budowy kariery naukowej doktoranta).

Inną propozycją było stworzenie wspólnej przestrzeni dla doktorantów, którzy mogliby wzajemnie wspierać się i realizować działania interdyscyplinarne.

Ad. 2) *jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do ilości doktorantów*

Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych UwB nie dysponuje własną bazą dydaktyczną. Siedziba szkoły mieści się w budynku Wydziału Filologicznego. Są to dwa pomieszczenia, w jednym współistnieje Katedra Filologicznych Badań Interdyscyplinarnych, której kierownikiem jest dyrektor SDNH. Znajduje się tu niewielka sala seminaryjna na ok. 10 osób (p. 145), drugie to sekretariat szkoły (p. 85). Większość zajęć dydaktycznych realizowana jest przy placu NZS 1, w budynku Wydziału Filologicznego, Wydziału Historii oraz w salach pozostających w dyspozycji Wydziału Filozofii. Zajęcia z grupy przedmiotów tzw. miękkich odbywają się w Kampusie.

Tabela 3. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

Infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana w procesie dydaktycznym	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	Liczba doktorantów					
Sale wykładowe	1	5	2	0	0	0
Sale ćwiczeniowe/seminaryjne	1	5	2	0	0	0
Środki audiowizualne i multimedialne	0	4	2	0	0	2
Wyposażenie laboratorium	0	2	0	0	1	5
Dostęp do Internetu	1	3	3	1	0	0

Zestawienie: na podstawie ankiety ewaluacyjnej (Załącznik 3b)

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

Generalnie doktoranci dobrze ocenili jakość infrastruktury dydaktycznej. Niewielka liczba ocen w kategorii *wyposażenie laboratorium* wynika ze specyfiki szkoły i braku zajęć w takich salach.

Ad. 3) *dostępność i przejrzystość informacji na temat kształcenia, w szczególności informacja o programach kształcenia, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy doktoranckiej, itp.*

Informacje na temat kształcenia, w tym akty prawne obowiązujące w szkole, zgodnie z obowiązkiem ustawowym, zamieszczone są w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie SDNH. Znajdują się tam: Regulamin SDNH UwB, program kształcenia oraz zasady rekrutacji. Ponadto na stronie szkoły wstawiane są informacje dotyczące bieżącego funkcjonowania.

Strona internetowa SDNH jest systematycznie ulepszana i aktualizowana. Jej przejrzysty, klarowny układ pozwala na przekazywanie najważniejszych informacji w przystępny sposób. Dostęp do niej można uzyskać ze strony głównej UwB, w zakładce: Szkoły Doktorskie.

Doktoranci – jak wynika z ankiety – stronę internetową szkoły odwiedzają kilka razy w tygodniu (3 osoby), część osób kilka razy w miesiącu (3 osoby) lub kilka razy w semestrze (2 osoby), a sekretariat szkoły kilka razy w semestrze (6 osób), kilka razy w miesiącu (1 osoba) lub rzadziej (1 osoba).

Tabela 4. Ocena informacji na temat kształcenia na stronie internetowej

Dostępność strony internetowej w zakresie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
	Liczba doktorantów					
Programu kształcenia	5	2	1	0	0	0
Rozkładu zajęć dydaktycznych	6	2	0	0	0	0
Możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany doktoranckiej	2	3	2	0	1	0
Konferencji, seminariów, szkoleń skierowanych do doktorantów	2	2	2	2	0	0
Możliwości uczestniczenia w projektach konkursowych, pozyskania grantów czy stypendiów naukowych	3	2	3	0	0	0

Zestawienie: na podstawie ankiety ewaluacyjnej (Zał. 3b)

Niewielka liczba respondentów nie pozwala na uzyskanie reprezentatywnych wyników i tym samym wyciągnięcie jednoznacznych wniosków, co do zawartości strony internetowej SDNH (tabela 4). Niemniej jednak doktoranci wyrażali opinie o bardzo dobrej bądź dobrej informacji we wszystkich wskazanych przekrojach. Część doktorantów nie miała zdania na ten temat. Jedna osoba wyraziła negatywną opinię, co do dostępności informacji o wyjazdach na inne uczelnie w ramach programów wymiany doktoranckiej.

Oceni doktorantów podlegały również sylabusy (tabela 5). Zawartość sylabusów została oceniona wysoko, większość osób oceniła zdecydowanie lub raczej dobrze. W jednym przypadku respondent nie miał zdania co do wystarczającej informacji dotyczącej kryteriów zaliczanych przedmiotów.

Tabela 5. Ocena zawartości sylabusów

Czy sylabusy przedmiotów zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	Liczba doktorantów				
Treści programowych przedmiotów	2	6	0	0	0
Lektur przedmiotowych	3	5	0	0	0
Kryteria oceny zaliczanych przedmiotów	2	5	1	0	0

Zestawienie: na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Zał. 3b).

Tabela 6. Ocena funkcjonowania sekretariatu szkoły doktorskiej

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	Liczba doktorantów				
Czy niżej wymienione informacje przekazywane są przez pracowników sekretariatu w sposób wyczerpujący:					
- informacje dotyczące toku kształcenia	8	0	0	0	0
-informacje dotyczące spraw stypendialnych	6	1	0	0	1
Czy godziny otwarcia sekretariatu umożliwiają załatwienie spraw?	4	4	0	0	0

Zestawienie: na podstawie ankiety ewaluacyjnej (Zał. 3b)

Pracę sekretariatu oceniono bardzo dobrze (tabela 6). Większość doktorantów jest zadowolona z obsługi i sposobu przekazywania informacji przez pracownika sekretariatu (jedna osoba nie dokonała oceny). W opiniach doktoranci wskazywali na wzorowe prowadzenie sekretariatu. „Praca sekretariatu SDNH stanowi wizytówkę Szkoły Doktorskiej. Ze strony osoby odpowiedzialnej za prowadzenie sekretariatu można zawsze liczyć na nie tylko rzeczową, skrupulatną i wyczerpującą pomoc, lecz również życzliwość i otwartość”. „Pani Anna Skrodzka jest właściwą osobą na właściwym miejscu. Zawsze serdeczna, gotowa do udzielenia pomocy oraz informacji. Mam nadzieję, że jest odpowiednio doceniana zarówno od strony materialnej, jak i w innych aspektach”.

Jeden doktorant wnioskował o wydłużenie godzin pracy sekretariatu w jeden dzień w tygodniu.

Ad. 4) organizacja zajęć

Organizacja zajęć w szkole odbywała się zgodnie z programem studiów oraz organizacją roku obowiązującą na UwB. Rozkłady zajęć zostały przekazane doktorantom we właściwym terminie. Przyjęto zapisy doktorantów na przedmioty rozwijające umiejętności miękkie.

Większych problemów z organizacją i zaliczaniem zajęć nie zgłaszano.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Monitorowanie standardów kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB odbywa się zgodnie z przepisami prawa, jak i wymogami określonymi przez Rektora UwB i Dyrektora SDNH. Należy ocenić je jako prawidłowe. Zespół rekomenduje podejmowanie następujących zadań:

- systematyczne uaktualnianie informacji na stronie internetowej szkoły
- weryfikowanie opracowywania, aktualizowania oraz zamieszczania sylabusów w USOS
- motywowanie doktorantów do wypełniania ankiet, w celu pozyskania reprezentatywnych wyników.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W poprzednim roku Zespół rekomendował następujące działania:

- systematyczne weryfikowanie opracowywania, aktualizowania oraz zamieszczania sylabusów w USOS,
- czuwanie nad poprawnością sporządzania sylabusów w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji,
- większy obiektywizm promotorów w ocenie osiągnięć i możliwości doktorantów, którymi się opiekują,
- konieczność większego zaangażowania się promotorów w działalność naukową oraz stymulowanie integracji międzyuczelnianej i międzynarodowej swoich podopiecznych większe zaangażowanie doktorantów i promotorów w zdobywaniu funduszy zewnętrznych.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK została – w znacznym stopniu zrealizowana. Większość promotorów z dużą odpowiedzialnością podchodzi do opieki nad doktorantami.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Ocena jakości zajęć dydaktycznych w SDNH UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§ 6,7,8) oraz Zarządzenia nr 45 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie *zasad dokonywania oceny przez studentów i doktorantów nauczycieli akademickich Uniwersytetu w Białymstoku*.

Zgodnie z §7 Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dn. 27.11.2019 r. dyrektor szkoły doktorskiej ma prawo przeprowadzić hospitację zajęć dydaktycznych realizowanych w szkołach doktorskich. Hospitację może też przeprowadzić osoba przez niego upoważniona, będąca członkiem Rady Naukowej szkoły doktorskiej. W roku 2023/2024 nie przeprowadzono hospitacji zajęć, ze względu na to, iż hospitacje zarówno seminariów, jak i zajęć dydaktycznych ze wszystkich dyscyplin SDNH odbywały się w roku akademickim 2022/23. Przeprowadzono wówczas 6 hospitacji, które wskazywały na wysoki poziom prowadzonych zajęć Pracownicy naukowcy wykazali się wysokim profesjonalizmem, potrafili zbudować wspólną atmosferę w trakcie zajęć, sprzyjającą dyskusji i rozwijaniu kompetencji językowych, komunikacyjnych i naukowych.

Wysoki poziom zajęć potwierdzają też ankiety wypełnione przez doktorantów w systemie USOSweb. Niektóre zajęcia nie zostały ocenione przez żadnego doktoranta (dotyczy to na przykład zajęć w grupach jednoosobowych, w tym również większości seminariów doktoranckich czy praktyk zawodowych – zapewne ze względów wykluczających anonimowość).

Oceniono zdecydowaną większość nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w szkole (33 osób spośród ogólnej liczby 43).

Tabela 7. Ocena jakości zajęć dydaktycznych w SDNS w opinii doktorantów

Wyszczególnienie	Średnia ważona odpowiedzi (oceny od 1,0 do 5,0)
Przygotowanie prowadzącego do zajęć	4,83
Punktualność prowadzącego	4,84
Klarowność wykładanego materiału	4,85
Interesujący sposób prowadzenia zajęć	4,71
Nastawienie do studenta (szacunek)	4,83
Inspirowanie do samodzielnego myślenia	4,87
Obiektywność oceniania	4,93
Jasność kryteriów zaliczeniowych	4,93
Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji	4,90

Zestawienie na podstawie ankiet ocen zajęć dydaktycznych USOS

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

Odpowiedzi doktorantów zawierają wysoką ocenę zajęć. Średnia ocena zajęć wystawiona przez doktorantów w poszczególnych kategoriach kształtuje się w przedziale 4,93-4,71, czyli od oceny bardzo dobrej do dobrej z plusem. W ocenie jakości zajęć dydaktycznych najwyższą punktację uzyskała kategoria: *obiektywność oceniania, jasność kryteriów zaliczeniowych*, a następnie *dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji*. Najniższe noty uzyskała kategoria *interesujący sposób prowadzenia zajęć*, a następnie *przygotowanie prowadzącego do zajęć oraz nastawienie do studenta (szacunek)*.

Wypełnione przez doktorantów ankiety zajęć prowadzonych w SDNS dostępne są na kontaktach pracowników w USOS.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Zespół wnioskuję o zachęcenie doktorantów do liczniejszego wypełniania ankiet pracowników prowadzących zajęcia w SDNH oraz zamieszczania komentarzy. Umożliwi to Zespołowi ds. Jakości Kształcenia dokonanie pogłębionej oceny jakości zajęć dydaktycznych w SDNH i skorygowanie ewentualnych niedociągnięć.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Dyrekcja SDNH zachęcała do uzupełniania ankiet, jednak nadal niewielka liczba doktorantów wypełnia ankiety.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I JEGO ORGANIZACJI

Monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów w SDNH UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§9). Przedmiotem oceny były:

- zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, doktorantów oraz ich dostępu do komputerowych baz danych,
- jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do liczby doktorantów,
- dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia, w szczególności informacji o programach kształcenia, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy doktoranckiej, itp.,
- organizacja zajęć.

Doktoranci nie wnosili uwag dotyczących oceny warunków kształcenia i organizacji studiów (załącznik 3b).

Ad.1) *zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, doktorantów oraz ich dostępu do komputerowych baz danych*,

Ankietowani podają, że odwiedzają Bibliotekę Uniwersytecką kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu bądź rzadziej, zaś ze zbiorów innej biblioteki (m.in. Książnicy Podlaskiej) kilka razy w miesiącu. Biblioteki jednostek uniwersyteckich zazwyczaj odwiedzają kilka razy w miesiącu bądź rzadziej.

Tabela 8. Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej i bibliotek jednostek uniwersyteckich

Wybrane aspekty korzystania z bibliotek	Biblioteka Uniwersytecka	biblioteki specjalistyczne
	Ocena od 1,0 do 5,0 gdzie 1 najniższa 5 najwyższa	
Dostępność literatury podstawowej	3,50	3,50
Ogólne zasoby księgozbioru w zakresie tematyki studiów	3,50	3,63
Aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)	3,13	3,13
Sprawność obsługi	4,50	4,13
Przyjazność obsługi*	4,57	4,13
Godziny otwarcia	3,88	3,88
Warunki pracy (dotyczy zwłaszcza czytelników)	4,50	3,63
Możliwość korzystania z elektronicznych baz danych	3,88	3,63

*w ankiecie pojawił się błąd. Zamiast “przyjazność” została powtórzona kategoria “sprawność”.

Zestawienie: na podstawie ankiety ewaluacyjnej (Załącznik 3b)

Podsumowując najlepiej doktoranci ocenili *sprawność i przyjazność obsługi oraz warunki pracy*, zaś *najniżej aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)* w przypadku Biblioteki Uniwersyteckiej. W ocenie bibliotek specjalistycznych najwyższe noty uzyskała również *sprawność i przyjazność obsługi*, zaś *najniżej aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)* oraz *dostępność literatury podstawowej*.

W ocenie opisowej doktoranci wskazywali na dobrą organizację biblioteki UwB. Jedną uwagę dotyczyła braku możliwości korzystania z baz elektronicznych poza siedzibą biblioteki.

Ad. 3) *dostępność i przejrzystość informacji na temat kształcenia, w szczególności informacja o programach kształcenia, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy doktoranckiej, itp.*

Informacje na temat kształcenia, w tym akty prawne działające w szkole zgodnie z obowiązkiem ustawowym zamieszczone są w Biuletynie Informacji Publicznej oraz – przede wszystkim – na stronie internetowej SDNH, gdzie znajdują się m.in.: Ustawy ministerialne, Uchwały Senatu UwB, Zarządzenia Rektora UwB, Komunikaty i Decyzje dyrektora SDNH, Regulamin SDNH UwB, program kształcenia w SDNH, zasady rekrutacji, a także wszelkie inne aktualności. Ponadto do doktorantów oraz pracowników naukowych wysyłane są wiadomości mailowe przez sekretarkę szkoły bądź bezpośrednio przez dyrektora SDNH.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

- dalsze zachęcanie doktorantów do wyrażania opinii przez ankiety,
- dostosowanie sal do rodzaju prowadzonych zajęć, szczególnie w przypadku zajęć wymagających stanowisk komputerowych.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego częściowo zrealizowane:

Uwagi ZJK w poprzednim roku:

- zachęcić doktorantów do wyrażania opinii przez ankiety,
- należy zwrócić uwagę na dostosowanie sal do rodzaju prowadzonych zajęć, szczególnie w przypadku zajęć wymagających stanowisk komputerowych.

5. MONITOROWANE WSPARCIA DOKTORANTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

Monitorowanie wsparcia doktorantów w procesie uczenia się w SDNH UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§11). Przedmiotem oceny i analizy jest:

- wsparcie dydaktyczne (m.in. powołanie opiekuna roku, opiekuna praktyk, konsultacje pracowników akademickich),
- wsparcie naukowe (m.in. działalność kół i obozów naukowych, organizacja konferencji studenckich/doktoranckich, udział w konferencjach),
- wsparcie materialne (m.in. stypendia naukowe, zakwaterowanie w domach studenta),
- inne formy wsparcia (m.in. wsparcie dla doktorantów niepełnosprawnych),
- dostępność informacji o formach wsparcia.

Konsultacje pracowników akademickich miały miejsce na macierzystych wydziałach. Terminy konsultacji nauczycieli akademickich umieszczane są w systemie USOS. Dyżury pracowników odbywają się co tydzień w wymiarze przynajmniej jednej godziny lekcyjnej. Istnieje możliwość kontaktu mailowego nie tylko z osobami prowadzącymi zajęcia, ale też z sekretariatem szkoły oraz dyrektorem, który osobiście odpowiada na szczegółowe pytania i wątpliwości doktorantów poprzez pocztę uczelnianą.

Wsparcie naukowe doktoranta realizowane jest w środowisku tworzonym przez szkołę. Wszystkim doktorantom powołano promotorów, odbywają się seminaria naukowe, na których przedstawiane są koncepcje i wyniki badań. Zorganizowane zostały spotkania dyrektora z promotorami dotyczące opieki na doktorantami w szkole oraz spotkania z doktorantami dotyczące indywidualnych planów badawczych.

Wsparcie finansowe polega m. in. na tym, że w 2023 r. doktoranci będący przed oceną śródkresową otrzymywali stypendium w kwocie 2668 zł brutto, natomiast po ocenie śródkresowej w kwocie 4110 brutto. W 2024 r. w efekcie podniesienia wynagrodzenia zasadniczego profesora kwoty stypendiów wzrosły i wynoszą obecnie: 3467 zł przed oceną śródkresową oraz 5341 zł po ocenie. Dodatkowo doktoranci z niepełnosprawnością mogą otrzymywać stypendium powiększone, odpowiednio: 4507 zł i 6381 zł. Stypendium jest wypłacane co miesiąc bez opóźnień. Dyrektor w ramach środków przydzielonych przez Rektora UwB na funkcjonowanie szkoły wyodrębnił również pulę środków na działalność naukową doktorantów (ok. 1 tys. zł na każdego doktoranta na rok akademicki). Mogą oni zwracać się z prośbą o dofinansowanie konferencji czy publikacji naukowych w czasopiśmie i wydawnictwach z listy ministerialnej, a także na dofinansowanie pobytów stażowych (w wymiarze około 1 tys. złotych).

W semestrze zimowym doktoranci szkoły zrealizowali przedmiot: *Formy finansowania nauk humanistycznych*. Zajęcia prowadziła osoba doświadczona w pozyskiwaniu grantów. Jest to dobra podstawa do tego, by doktoranci sami ubiegali się o granty badawcze czy dydaktyczne. Umożliwi im to zwiększenie finansowania badań własnych i zwiększy możliwości rozszerzenia badań.

SDNH na bieżąco informuje o różnych formach wsparcia doktorantów w procesie uczenia się – informacje przesyłane są drogą mailową oraz zamieszczane na stronie internetowej SDNH.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Podjęcie działań w kierunku zintensyfikowania aktywności grantowej doktorantów. Zwrócono również uwagę na konieczność zwrócenia uwagi promotorom i doktorantom na wymóg poszukiwania nowych źródeł finansowania aktywności naukowej doktorantów, np. poszukiwanie źródeł finansowania staży i wyjazdów zagranicznych; również udziału w programie ERASMUS.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W poprzednim roku ZJK rekomendował podjęcie działań w kierunku zintensyfikowania aktywności grantowej doktorantów. Zwrócono również uwagę na konieczność zwrócenia uwagi promotorom i doktorantom na wymóg poszukiwania nowych źródeł finansowania aktywności naukowej doktorantów, np. poszukiwanie źródeł finansowania staży i wyjazdów zagranicznych; również udziału w programie ERASMUS.

6. OCENA MOBILNOŚCI DOKTORANTÓW ORAZ STOPNIA UMIĘDZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Ocena mobilności doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§10). Przedmiotem oceny i analizy jest:

- funkcjonowanie wymiany studentów/doktorantów w ramach umów pomiędzy uczelniami krajowymi i zagranicznymi w zakresie programów mobilności studentów/doktorantów,
- sformalizowany system zasad zaliczania osiągnięć studentów/doktorantów – punktów i ocen,
- wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez studentów/doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć),
- opinie przekazane przez studentów/doktorantów przyjeżdżających (polskich i zagranicznych) na temat realizowanych na Uczelni studiów w stosunku do ich oczekiwań w tym zakresie (np. sprawy organizacyjne, system nauczania, relacje student/doktorant – nauczyciel akademicki),
- udział studentów/doktorantów w zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących lub zajęciach prowadzonych w językach obcych.

STOPIEŃ UMIĘDZYNARODOWIENIA

W roku akademickim 2023/2024 nie miała miejsca wymiana doktorantów w ramach umów międzyuczelnianych. Jednak mobilność doktorantów oraz stopień umiędzynarodowienia kształcenia uległy poprawie w porównaniu do poprzedniego roku akademickiego. Na podkreślenie zasługuje to, że doktoranci wzięli czynny udział w 17 konferencjach międzynarodowych wygłaszając referaty w jęz. obcych. Jeden doktorant zrealizował staż naukowy w Palacky University Olomouc w Czechach. Doktoranci odbywali też kwerendy biblioteczne i archiwalne np. na Litwie (Wilno) i Białorusi.

OCENA MOBILNOŚCI

Mobilność doktorantów potwierdza czynny udział (z referatami) na licznych konferencjach krajowych. W roku akademickim 2023/24 doktoranci uczestniczyli czynnie w 60 konferencjach ogólnopolskich. Mobilność na szczeblu krajowym potwierdzają też wyjazdy na staże naukowe (10 osób), kwerendy (m.in. wyjazdy do bibliotek BN, UW, UJ oraz archiwów i muzeów). Doktoranci uczestniczyli w licznych szkoleniach i warsztatach oraz w szkołach letnich (3).

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

- należy podejmować starania w kierunku zwiększania aktywności międzynarodowej doktorantów,
- należy zachęcać doktorantów do korzystania z wyjazdów zagranicznych, np. w ramach projektu ERASMUS+ ,
- należy podejmować działania w kierunku zwiększania mobilności naukowej, w zakresie kontaktów międzynarodowych.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Wnioski z poprzedniego roku zostały częściowo zrealizowane. Na stronie szkoły została założona

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2023/2024

zakładka dotycząca programu Erasmus; 05.05.2024 zostały rozesłane listy dyrekcji informujące i zachęcające do skorzystania z programu. Nadal jednak należy motywować doktorantów i ich promotorów do pozyskiwania funduszy zewnętrznych oraz korzystania z możliwości wyjazdów choćby w ramach programu ERASMUS.

Dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych do 31.08.2024 r
Dr hab. Anna Nosek prof. UwB

Dyrektor Szkoły Doktorskiej UwB od 01.09.2024
Dr hab. Ewa Gruszevska, prof. UwB

3. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁANIA SYSTEMU ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W SZKOLE DOKTORSKIEJ NAUK SPOŁECZNYCH UWB W ROKU AKADEMICKIM 2023/2024

Szkoła Doktorska Nauk Społecznych UwB w roku akademickim 2023/2024 kształciła doktorantów w dyscyplinach: ekonomia i finanse, nauki socjologiczne, nauki prawne, pedagogika.

Liczba doktorantów wyniosła łącznie 70 (stan na 31.12.2023r.). W stosunku do roku poprzedniego jest to wzrost o 12 osób (20,7%). Ponad połowę doktorantów w Szkole stanowią doktoranci, którzy wybrali dyscyplinę nauki prawne (41).

	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Rok 4, przedłużenia	Łącznie
Ekonomia i finanse	1	1	3	1	2	8
Nauki prawne	10	8	9	11	3	41
Nauki socjologiczne	2	3	2	2	1	10
Pedagogika	3	1	5	1	1	11
Razem	16	13	19	15	7	70

W roku akademickim 2023/2024 (do 30.08.2024) Zespół ds. Jakości Kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku działał w następującym składzie:

Prof. dr hab. Agnieszka Malarewicz- Jakubów	<i>przewodnicząca Zespołu, przedstawiciel dyscypliny nauki prawne</i>
Dr hab. Ewa Gruszewska, prof. UwB	<i>dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB</i>
Prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz	<i>przedstawiciel dyscypliny pedagogika</i>
Dr hab. Renata Przygodzka, prof. UwB	<i>przedstawiciel dyscypliny ekonomia i finanse</i>
Dr hab. Mariusz Zemło, prof. UwB (do 30/09/2023)	<i>przedstawiciel dyscypliny nauki socjologiczne</i>
Dr hab. Konrad Talmont-Kamiński (od 01.10.2023)	<i>przedstawiciel dyscypliny nauki socjologiczne</i>
Mgr Weronika Sołkiewicz	<i>przedstawiciel doktorantów</i>

Zespół realizuje zadania w określonych przepisami obszarach:

1. monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych prowadzących zajęcia z doktorantami
2. monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia
3. ocena jakości zajęć dydaktycznych
4. monitorowanie warunków kształcenia i jego organizacji
5. monitorowane wsparcia doktorantów w procesie uczenia się
6. ocena mobilności doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia
7. uzyskiwanie opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów

Podstawa prawna: Uchwała nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku wraz z Uchwałą nr 2847 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 24 marca 2021 r. zmieniającą Uchwałę nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku

1. MONITOROWANIE KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH LUB PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA Z DOKTORANTAMI

Proces monitorowania kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia z doktorantami w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§ 4) Polegał on na systematycznej analizie i ocenie:

- pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich,
- obsady zajęć dydaktycznych przez pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych oraz inne osoby prowadzące zajęcia z doktorantami pod kątem zgodności ich kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji zawodowych (np. specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami.

Monitorowanie w tym obszarze ma na celu zapewnienie pełnej sprawności systemu obsadzania zajęć dydaktycznych w Szkole Doktorskiej oraz odpowiedniej ich jakości.

Dokonywanie wyboru pracowników naukowych do przedmiotów oferowanych w ramach programu SDNS odbywa się w ścisłej relacji z Dziekanami Wydziału Ekonomii i Finansów, Wydziału Nauk o Edukacji, Wydziału Prawa oraz z Wydziału Socjologii. Wskazują oni pracowników o odpowiednich kwalifikacjach do prowadzenia zajęć oferowanych w danym cyklu kształcenia. Ponadto w każdym roku obsada zajęć jest przedstawiana na posiedzeniach Rady Naukowej, w celu poznania stanowiska Rady. W roku 2023/2024 Dyrektor SDNS zwróciła się do Dziekanów o rekomendowanie pracowników samodzielnych specjalizujących się w obszarach tematycznych związanych z przedstawionymi w ofercie przedmiotami. Zgodnie z §6 ust 3 Regulaminu SDNS przyjęto zasadę, iż zajęcia z doktorantami w SDNS UwB prowadzą samodzielni pracownicy naukowcy z danej dyscypliny prowadzący badania w danym obszarze tematycznym. W sytuacjach uzasadnionych dopuszczalne jest wyznaczanie pracowników niesamodzielnych, o ile ich zainteresowania badawcze oraz doświadczenie naukowe pozostają w ścisłym związku z tematyką zajęć. Powinni otrzymać wyraźną rekomendację ze strony władz jednostki zatrudnienia. Wymóg ten nie dotyczy osób prowadzących lektoraty z języka obcego, a przypadku innych zajęć osób spoza uczelni mających wybitne osiągnięcia naukowe lub doświadczenie zawodowe.

W roku 2023/2024 w SDNS zajęcia prowadziło 79 pracowników naukowych, w tym: 23 profesorów, 50 doktorów habilitowanych, 5 pracowników ze stopniem doktora, w tym: lektoraty (2), umiejętności miękkie (2), zajęcia w modułach kształcenia (1) oraz 1 pracownik z dyplomem magistra - lektorat. Dodatkowo obowiązkowe szkolenie z BHP prowadził pracownik ze stopniem doktora z dużym doświadczeniem w zakresie takich zajęć.

Oferta kandydatów na promotorów (dla kandydatów) zamieszczona jest na stronie internetowej szkoły (zakładka: Rekrutacja). Obok danych potencjalnych promotorów są informacje o obszarach badawczych, w których się specjalizują. Oferta aktualizowana jest w każdym roku akademickim.

W procesie opiniowania wniosków o wyznaczanie promotorów Rada Naukowa weryfikuje zgodność wybranego przez doktoranta tematu rozprawy doktorskiej z polem badawczym i zainteresowaniami proponowanego promotora. Wraz z wnioskiem o wyznaczenie promotora składany jest wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych. W uzasadnionych sytuacjach Rada Naukowa rekomenduje, aby promotor wspólnie z doktorantem rozważyli dołączenie promotora pomocniczego ze określonego obszaru badań.

Promotorzy wszystkich doktorantów I roku zostali wyznaczeni w ustawowym terminie – w ciągu 3 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia. W przypadku większości doktorantów promotorów wyznaczono już w 2 miesiącu kształcenia.

Wnioski (rekomendacje ZJK):

Zespół pozytywnie ocenił obsadę zajęć Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB w roku akademickim 2023/2024. Proces doboru wykładowców odbywa się prawidłowo dzięki utrzymywaniu kontaktów szkoły z dziekanami konstytuujących wydziałów. W celu podniesienia jakości kształcenia w szkole Zespół rekomenduje następujące działania:

- rozwijanie współpracy z dziekanami wydziałów w celu stworzenia odpowiedniej obsady zajęć w

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

szkole oraz podnoszenia jakości dydaktyki;

- monitorowanie procesu dydaktycznego (terminowość zajęć, forma, weryfikacja efektów) poprzez hospitację zajęć pracowników zwłaszcza ze stopniem doktora;
- uwzględnianie opinii doktorantów zgłaszanych w ankietach zajęć poprzez podejmowanie działań w kierunku ich realizacji (komunikacja z prowadzącymi zajęcia, w razie potrzeby spotkania szkoleniowe z pracownikami).

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. kontynuować współpracę z dziekanami w kwestii obsady zajęć w szkole:
Obsada nowych zajęć jest proponowana przez dziekanów wydziałów. W przypadku braku możliwości realizacji zajęć przez dotychczasowego prowadzącego dyrektor szkoły zwraca się z prośbą do dziekanów o wskazanie pracowników naukowych specjalizującego się w danym obszarze. Oferta SD przedmiotów spoza dyscypliny została zaproponowana przez kierowników jednostek na wniosek dyrektora szkoły. Oferta konwersatoriów specjalistycznych jest przedstawiana co roku przez dziekanów na wniosek dyrektora szkoły.
2. nadal monitorować obsadę zajęć, szczególnie w przypadku proponowania pracowników ze stopniem doktora – w przypadku osób ze stopniem naukowym doktora w roku akademickim 2023/2024 przeprowadzono hospitację lub zaplanowano je na kolejny rok przeprowadzenie hospitacji tych zajęć.
3. wykorzystywać wyniki uzyskane z analizy ankiet oceny zajęć dokonanych przez doktorantów i modyfikować na ich podstawie współpracę z poszczególnymi wykładowcami. W roku 2023/2024 nie zgłoszono negatywnych uwag skierowanych do wykładowców.

2. MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia w SDNS UwB odbywało się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w *sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§5). W ramach oceny procesu kształcenia analiza i ocena dotyczyła takich obszarów jak:

- 1) adekwatności programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,
- 2) sposobu weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,
- 3) jakości opieki naukowej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej,
- 4) rzetelności przeprowadzania oceny śródkresowej,
- 5) skuteczności kształcenia doktorantów.

Podstawą działania Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB są dokumenty uchwalone przez Senat UwB w świetle ustawy z dnia 20 lipca 2018r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.) oraz Zarządzenia i Komunikaty Rektora UwB:

1. Zarządzenie nr 8 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27.03.2019r. w sprawie utworzenia szkół doktorskich w Uniwersytecie w Białymstoku:
<https://szkolydoktorskie.uwb.edu.pl/ns/wp-content/uploads/sites/2/2023/01/Utworzenie-Szkol.pdf>
2. Regulamin SDNS - Uchwała nr 3076 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie uzgodnienia Regulaminu Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku:
https://szkolydoktorskie.uwb.edu.pl/ns/wp-content/uploads/sites/2/2022/07/Nr_3076_-_uzgodnienie_Regulaminu_Szkoly_Doktorskiej_Nauk_Spolecznych.pdf
3. Program szkoły- Uchwała nr 2426 Senatu UwB z dnia 22 maja 2019r. w sprawie ustalenia programu kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych:
<https://bip.uwb.edu.pl/download/64/28859/ProgramksztaleniawSzkoleDoktorskiejNaukSpolecznych.pdf>
4. Uchwała nr 3272 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 września 2023 r. w sprawie wprowadzenia zmian w obowiązującym od roku akademickiego 2019/2020 programie kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych
5. Zarządzenie nr 4 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 5 stycznia 2023 r. w sprawie określenia warunków i trybu kierowania za granicę pracowników, doktorantów, studentów

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Uniwersytetu w Białymstoku, wykonawców projektów niebędących pracownikami Uniwersytetu w Białymstoku oraz wprowadzenia wzoru wniosku o skierowanie za granicę i wzoru wniosku rozliczenia kosztów podróży zagranicznej: <https://bip.uwb.edu.pl/uwb/akty-prawne-uwb/2023/zarzadzenia-rektora/19649,Zarzadzenie-nr-4-Rektora-Uniwersytetu-w-Bialymstoku-z-dnia-5-stycznia-2023-r-w-s.html>

6. Komunikat nr 33 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 26.10.2023 r. w sprawie wysokości stypendium doktoranckiego dla doktorantów szkół doktorskich UwB obowiązującej w roku akademickim 2023/2024
8. Komunikat nr 2 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 1 marca 2024 r. w sprawie wysokości stypendium doktoranckiego dla doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku obowiązującej w roku akademickim 2023/2024, od 1 stycznia 2024 r. do 30 września 2024 r.
9. Zarządzenie nr 32 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru zaświadczenia o ukończeniu szkoły doktorskiej w Uniwersytecie w Białymstoku: https://szkolydoktorskie.uwb.edu.pl/ns/wp-content/uploads/sites/2/2023/04/32_-_zaswiadczenie_o_ukonczeniu_szkoly_doktorskiej.pdf

Dokumenty wprowadzone przez Dyrektora SDNS UwB:

- Komunikat nr 1 Dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 14 marca 2024 r. w sprawie ogłoszenia składu komisji rekrutacyjnej do Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu w Białymstoku w dziedzinie nauk społecznych na rok akademicki 2024/2025
- Komunikat nr 2 Dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 kwietnia 2024 r. w sprawie wzoru opinii promotora dotyczącej rozprawy doktorskiej obowiązującego od roku akademickiego 2023/2024 w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku

Ad. 1) adekwatność programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK

Zespół wskazał na zgodność programu kształcenia oraz formy przeprowadzanych zajęć z zakresem wiedzy, kompetencji i umiejętności niezbędnych do osiągnięcia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8PRK. Program kształcenia w części wspólnej dla wszystkich doktorantów oraz dotyczącej poszczególnych ścieżek dyscyplin spełnia wymogi przewidziane w przepisach prawa.

Program kształcenia jest zamieszczony na stronie SDNS i BIP UwB. Struktura programu kształcenia zawiera 4 moduły: kształcenia ogólnego, kształcenia w dyscyplinach (ekonomia i finanse, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika), przygotowania rozprawy doktorskiej oraz praktyk zawodowych.

Moduły kształcenia umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, zarówno w wymiarze wiedzy, kompetencji, jak i umiejętności. Do wszystkich przedmiotów przypisane zostały efekty uczenia się uwzględniające również wkład pracy doktoranta niezbędny do ich osiągnięcia. Warto podkreślić, że doktoranci mają możliwość wyboru konwersatoriów specjalistycznych w dyscyplinach (wybór dokonywany jest w 2 semestrze pierwszego roku kształcenia), konwersatorium spoza dyscypliny (możliwy do realizacji na każdym roku, do VII semestru) oraz ofertę przedmiotów rozwijających umiejętności miękkie (2 przedmioty w ciągu 2 pierwszych lat kształcenia, większość doktorantów realizuje je na roku 1). Daje to doktorantom szansę ukierunkowania kształcenia na obszary zainteresowań badawczych.

Kluczową składową uczenia się w szkołach doktorskich są indywidualne plany badawcze (IPB). Obowiązkiem doktorantów I roku do końca 12 miesiąca od rozpoczęcia kształcenia w szkole jest złożenie opracowanych indywidualnych planów badawczych zatwierdzonych i podpisanych przez promotorów i promotorów pomocniczych. Wszyscy doktoranci tego obowiązku dopełnili. Do końca września 2024r. indywidualne plany badawcze 14 doktorantów pierwszego roku zostały zweryfikowane i stwierdzono ich zgodność z regulaminem szkoły, obowiązkami promotorów oraz ustalonymi elementami planu badawczego.

W październiku 2024 doktoranci aktualnego 3 roku zostali ocenieni przez Komisje ds. przeprowadzenia ocen śródk okresowych. Wszyscy doktoranci uzyskali oceny pozytywne dotyczące realizacji przez nich indywidualnych planów badawczych, w przypadku jednego doktoranta w ramach posiedzenia komisji odwoławczej.

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Do połowy września 2024 doktoranci 2 roku składali sprawozdania śródkresowe, podsumowujące ich pracę w ciągu 2 lat kształcenia w szkole. Sprawozdania były uzupełnione o aktualny stan pracy doktorskiej (złożono koncepcje i fragmenty rozpraw) oraz potwierdzenia wszystkich aktywności realizowanych przez daną osobę (dokumenty). Materiały te zostały przekazane w elektronicznej wersji komisjom do przeprowadzenia ocen śródkresowych na miesiąc przed terminem ocen.

Ad. 2) sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,

Sylabusy przedmiotów, a w nich informacje o kryteriach zaliczania, zostały udostępnione doktorantom poprzez zamieszczenie ich w systemie USOS. Analiza sylabusów oraz sprawozdań z realizacji przedmiotów w systemie zdalnym umożliwiła generalnie stwierdzenie prawidłowego sposobu weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Pozytywnie oceniono adekwatność zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się w ramach wszystkich realizowanych przedmiotów.

Szczegółowe karty przedmiotów zawierają informacje o zakładanych efektach kształcenia oraz o sposobach ich weryfikacji i dokonywania na ich podstawie oceny doktorantów.

Systematycznie odbywa się weryfikacja zawartości sylabusów. Jej wynikiem jest szereg uwag, które są przekazywane pracownikom naukowym w celu usunięcia uchybień. Błędy zawartości sylabusów związane były z ich niewypełnieniem w całości lub części lub z niezgodnością obu części. Pojawiły się też wątpliwości co do prawidłowości wypełnienia poszczególnych pól.

Wnioski z pracy zespołu nad sylabusami zostały przekazane pracownikom naukowym prowadzącym zajęcia w szkole wraz z instrukcją wypełnienia sylabusu.

W roku akademickim 2023/2024 nie zgłaszano problemów z prowadzeniem zajęć i weryfikacją efektów uczenia się (przez doktorantów i pracowników). W roku akademickim 2023/2024 zrealizowano założone w ramach zajęć cele, a większość doktorantów uzyskała oceny ze wszystkich przedmiotów. Część doktorantów I roku zrealizowała przedmioty z roku II, głównie przedmioty z umiejętności miękkich, dydaktykę szkoły wyższej 2 oraz komercjalizację badań naukowych. W przypadku jednego doktoranta (IV) odnotowano brak zaliczenia przedmiotu – konwersatorium specjalistycznego. Ten fakt m.in. stał się przyczynkiem do wszczęcia procedury skreślenia wobec tego doktoranta. Jeden doktorant uzyskał zgodę Dyrektora na przeniesienie realizacji przedmiotu na kolejny rok akademicki.

Można dodać, że w wyniku rozmów z pracownikami SDNS oraz przedstawicielami Rady Uczelnianej Samorządu Doktorantów oraz zgłaszanych w ich trakcie uwag rozpoczęto proces konsultacji zmian w programie kształcenia. Zmiany te zostały przedyskutowane oraz pozytywnie zaopiniowane na posiedzeniu Rady Naukowej SDNS. Pozytywne opinie wydały również wszystkie 4 Rady wydziałów konstytuujących: Wydziału Ekonomii i Finansów, Wydziału Nauk o Edukacji, Wydziału Socjologii oraz Wydziału Prawa.

Proces tworzenia nowej Szkoły Doktorskiej na Uniwersytecie w Białymstoku obejmował również ustanowienie nowego programu kształcenia, który uwzględnił zmieniony program SDNS. Program ten obowiązuje od roku akademickiego 2024/2025.

Ad. 3) jakość opieki naukowej i wsparcie w prowadzeniu działalności naukowej

Głównym zadaniem szkoły doktorskiej jest wspieranie doktoranta w jego rozwoju naukowym. Doktorant rozpoczynając współpracę z promotorem staje się członkiem zespołu badawczego i realizuje swoją pracę naukową nad rozprawą w środowisku naukowym. Daje to możliwość pozyskania kontaktów naukowych oraz zapoznania się z badaniami prowadzonymi w obszarze naukowym, który interesuje doktoranta. Szkoła tworzy środowisko wsparcia dla doktorantów, dzięki czemu badania doktoranta będą skuteczniejsze oraz zwieńczone sukcesem w postaci złożenia rozprawy doktorskiej w terminie zaplanowanym w IPB. Należy wskazać przynajmniej trzy rodzaje wsparcia udzielanego przez szkołę w zakresie prowadzonych przez doktorantów badań: merytoryczne, organizacyjne oraz finansowe. W tej części przedstawiony zostanie opis wsparcia merytorycznego i organizacyjnego.

Opieka naukowa nad doktorantem rozpoczyna się od pierwszych dni doktoranta w szkole. Wszyscy doktoranci 1 roku złożą wnioski o wyznaczenie promotorów w ciągu 30 dni od rozpoczęcia kształcenia. Rada Naukowa zaopiniowała te wnioski. W większości przypadków stwierdzono zgodność tematyki badań proponowanych przez doktorantów ze specjalnościami kandydatów na

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

promotorów. W listopadzie 2023r., czyli w przewidzianym ustawowo czasie (do 3 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia), Dyrektor Szkoły wyznaczył promotorów wszystkim doktorantom (15). Do końca roku akademickiego na podstawie pozytywnych opinii Rady Naukowej wyznaczono również 3 promotorów pomocniczych rozpraw doktorantów (powołanie promotora pomocniczego możliwe jest do 12 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia).

Od momentu wskazania promotora rozpoczęły się seminaria doktorskie (w wymiarze 30 godzin rocznie) i tym samym systematyczna współpraca z doktorantami. Począwszy od połowy listopada 2023 r. dyrektor zorganizował kilka spotkań szkoleniowych z promotorami, podczas których omówiono główne aspekty opieki nad doktorantami w szkole doktorskiej od pierwszego roku. Promotorzy w czasie seminariów wspierają pracę doktorantów nad ich dysertacjami, a także nad całą aktywnością naukową doktoranta – jest to istota roli promotora oraz promotora pomocniczego. Obowiązki te zapisano w regulaminie SDNS (§ 25 p. 4).

W semestrze letnim odbyło się spotkanie szkoleniowe Dyrektora z doktorantami I roku dotyczące budowy i elementów indywidualnego planu badawczego.

Wszyscy doktoranci I roku złożyli ustalone z promotorami oraz promotorami pomocniczymi pierwsze wersje indywidualnych planów badawczych w połowie czerwca 2024r, a ostateczne poprawione - do końca września 2024 roku. Wraz z indywidualnymi planami badawczymi złożone zostały koncepcje rozpraw doktorskich. Kompletne IPB zostały zatwierdzone przez dyrektora SDNS do 31.08.2024 r., zaś w okresie 2.09-30.09 IPB były zatwierdzane przez dyrektora nowo powołanej Szkoły Doktorskiej.

Z analizy sprawozdań rocznych doktorantów wynika, że większość z nich poza seminariami doktoranckimi wystąpiła również na seminariach naukowych Katedr czy Zakładów promotorów i zaprezentowała wstępne koncepcje badań.

Rada Naukowa zaopiniowała sprawozdania roczne wszystkich doktorantów szkoły. W opiniach zawarto również uwagi do pracy, w większości dotyczyły nieterminowości wywiązywania się z zobowiązań, głównie z realizacją kolejnych etapów pracy doktorskiej.

W przypadku 13 doktorantów pojawiły się uwagi do ich pracy. Rada wydała opinię warunkowo pozytywną. Ponadto w przypadku 2 doktorantów Rada nie wydała pozytywnej opinii, co do realizacji IPB. Powodem było brak złożonych sprawozdań. W przypadku jednego z nich przed posiedzeniem rady wpłynęła negatywna opinia promotora.

W świetle uwag Rady Naukowej należy zwrócić większą uwagę (również promotorom) na przestrzeganie przez doktorantów założeń sformułowanych w ich Indywidualnych Planach Badawczych i terminowej realizacji aktywności naukowych.

W listopadzie i grudniu 2023 roku zorganizowano III Forum Doktorantów SDNS (online), czyli seminarium naukowe, w ramach którego doktoranci 2 roku przedstawiali swoje koncepcje badań szerszemu gronu naukowców. Forum spotkało się z życzliwymi ocenami pracowników naukowych, promotorów, jak i samych doktorantów. Podkreślano konieczność przeprowadzania takiej dyskusji na początku drogi naukowej doktoranta. Inicjatywa ta będzie kontynuowana.

Ad. 4) rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej

Proces dokonywania ocen rozpoczęto konsultacjami dotyczącymi wyboru osób do składu Komisji do spraw przeprowadzenia ocen śródkresowych oraz komisji odwoławczych. O przedstawienie propozycji kandydatów Dyrektor SDNS poprosił Dziekanów Wydziału Ekonomii i Finansów, Nauk o Edukacji, Prawa i Wydziału Socjologii. Ze względu na liczbę doktorantów oraz podejmowane obszary badawcze zaproponowano, aby powołać 2 komisje oceniające doktorantów w dyscyplinie nauki prawne. Kandydatury były dyskutowane i opiniowane na posiedzeniach naukowych Rady Naukowej. Proces opiniowania członków podstawowych składów Komisji zakończył się 08.05.2024. Decyzja nr 6 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 21 maja 2024 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych zostało powołanych 5 Komisji, w 4 dyscyplinach, w których odbywa się kształcenie w SDNS. W skład każdej komisji wchodzi 2 samodzielnych nauczycieli akademickich z UwB oraz jeden członek – profesor lub doktor habilitowany spoza UwB - wszyscy reprezentujący dyscyplinę, w które oceniani byli doktoranci. Terminy posiedzeń Komisji zostały ustalone i podane doktorantom z ponad 2 miesięcznym wyprzedzeniem. Członkowie komisji otrzymali dokumenty doktorantów w wersji elektronicznej, jak również przesłano im informacje dotyczące formalnej strony przeprowadzenia ocen.

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

W związku z koniecznością omówienia procedury i dokumentacji oceny śródkresowej w II semestrze roku akademickiego odbyło się spotkanie z Dyrektorem SDNS dotyczące przygotowania sprawozdania śródkresowego oraz stosownych dokumentów do oceny.

Sprawozdania śródkresowe złożyło 13 doktorantów (8 doktorantów z nauk prawnych, 1 doktorantka z dyscypliny: ekonomia i finanse, 1 doktorantka z dyscypliny: pedagogika, oraz 3 doktorantów z dyscypliny: nauki socjologiczne).

W październiku 2024 po raz czwarty odbyły się oceny śródkresowe. W ich ramach doktoranci kończący 2 rok kształcenia zaprezentowali swoje osiągnięcia z 2 ostatnich lat (połowa okresu kształcenia). Prace komisji przebiegały zgodnie z Zarządzeniem nr 52 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie zasad organizacji pracy komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku; <https://bip.uwb.edu.pl/uwb/akty-prawne-uwb/2021/zarzadzenia-rektora/16128,Zarzadzenie-nr-52-Rektora-Uniwersytetu-w-Bialymstoku-z-dnia-8-czerwca-2021-r-w-s.html> oraz Zarządzeniem nr 40 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 5 lipca 2022 r. zmieniającym Zarządzenie nr 52 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie zasad organizacji pracy komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku; <https://bip.uwb.edu.pl/uwb/akty-prawne-uwb/2022/zarzadzenia-rektora/18466,Zarzadzenie-nr-40-Rektora-Uniwersytetu-w-Bialymstoku-z-dnia-5-lipca-2022-r-zmien.html>

Oceny śródkresowe odbyły się zgodnie z planem:

21.10.2024 - doktoranci z dyscypliny: ekonomia i finanse

25.10.2024 - doktoranci z dyscypliny: nauki prawne (Komisja II)

25.10.2024 – doktoranci z dyscypliny: pedagogika

29.10.2024 – doktoranci z dyscypliny: nauki prawne – Komisja I

30.10.2024 - doktoranci z dyscypliny: nauki socjologiczne

W posiedzeniach komisji nie uczestniczyli promotorzy i promotorzy pomocniczy, Rektor UWB oraz Dyrektor szkoły.

W przeprowadzaniu ocen członkowie komisji dokonali analizy osiągnięć doktorantów, w tym: terminowości realizacji celów/zadań zapisanych w indywidualnym planie badawczym oraz adekwatności osiągnięć do zapisów IPB.

Wszyscy doktoranci uzyskali oceny pozytywne. W trakcie rozmów z doktorantami członkowie Komisji przekazywali również uwagi, co do realizacji badań. Wyniki ocen śródkresowych wraz z ich uzasadnieniami zgodnie z zasadą jawności są publikowane na stronie SDNS UWB (obecnie na stronie SD UWB).

Ad. 5) skuteczność kształcenia doktorantów

W roku akademickim 2023/2024 dwóch doktorantów reprezentujących nauki prawne oraz ekonomię i finanse złożyło rozprawy doktorskie i tym samym zakończyło kształcenie w SDNS. Ponadto dwóch doktorantów z nauk prawnych złożyło rozprawy we wrześniu, a zatem zakończyło kształcenie już w Szkole Doktorskiej UWB. Jeden doktorant został skreślony w trakcie roku (na swój wniosek). Trzy osoby zawiesiły kształcenie na okres urlopów macierzyńskich. Jeden doktorant jest w trakcie procedury skreślenia z powodu niewywiązania się z obowiązków zawartych w Regulaminie Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UWB oraz w programie kształcenia Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UWB.

Jeśli chodzi o realizację postępów w pracy doktorskiej, to wszyscy doktoranci I roku złożyli wraz z IPB koncepcje swoich dysertacji naukowych. Doktoranci wyższych roczników (II, III i IV roku) napisali w sumie 56 rozdziałów swoich prac doktorskich, co stanowi średnio około 1 rozdziału rocznie.

Doktoranci sprawozdali, że w roku 2023/2024 opublikowali (samodzielnie lub we współautorstwie) 36 artykułów na łączną sumę 1750 pkt. Stanowi to taką mniejszą liczbę tekstów w porównaniu do ubiegłego roku (o 30%) oraz mniejszą liczbę sumarycznej liczby punktów o 22,22% w porównaniu do roku poprzedniego (2250 pkt). W przeliczeniu stanowi to średnio 48,66 pkt parametrycznego na jedną publikację, czyli w stosunku do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby punktów na jedną publikację o 16,66%.

Sprawozdania roczne doktorantów zawierają informację o tym, że 6 tekstów zostało zrecenzowanych i przyjętych do druku (460 pkt). Ponadto doktoranci napisali i złożyli do publikacji

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

jeszcze 40 tekstów. Znajdują się one w procesie oceny recenzentów. Przewidywana punktacja tych artykułów po publikacji wynosi 2090 pkt.

Podkreślić należy, że część doktorantów podjęła szerszą współpracę z pojedynczymi naukowcami i zespołami badawczymi. W wyniku tych działań pisane są teksty we współautorstwie i składane w wysoko punktowanych czasopismach lub wydawnictwach. Niewielu doktorantów składa samodzielnie artykuły za ponad 70 pkt. Z drugiej strony, część doktorantów publikuje teksty w czasopismach lub monografiach za 20 pkt (również we współautorstwie). Wydaje się, że w doktoranci wraz z rozwojem naukowym powinni starać aplikować o publikacje wyżej punktowane. Warto również położyć nacisk na publikacje obcojęzyczne, gdyż stanowią one obecnie zdecydowaną mniejszość.

Ocena jakości opieki naukowej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej doktorantów dokonana została na podstawie wyników ankiet oceniających jakość kształcenia w szkole doktorskiej (Załącznik 3b Uchwały Senatu). Ankiety dotyczącą szkoły doktorskiej wypełniło jedynie 8 doktorantów na ogólną liczbę doktorantów w roku 2023/2024 - 70 (11,4%). Wraz z ankietą dotyczącą szkoły doktorskiej wymagane było, aby doktoranci wypełnili również ankietę ewaluacyjną UwB (Załącznik 3a Uchwały Senatu). Tę wypełniło 4 doktorantów (5,71%). Niewielki odsetek doktorantów, który wypełnił ankietę, nie daje reprezentatywności uzyskanych wyników.

Większość wystawionych ocen procesu kształcenia jest pozytywna lub raczej pozytywna. Wśród wypełniających ankietę znalazł się jeden doktorant, który nie jest zadowolony z kształcenia w szkole. Jeden doktorant wystawił niskie noty za sposób prowadzenia zajęć i metod nauczania oraz zbyt małą ofertę przedmiotów fakultatywnych. Dwóch respondentów wyraża opinię, że intensywność nauki na kierunku nie powinna być zwiększana.

Tabela 1. Ogólna ocena kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych (3b)

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
	liczba doktorantów					
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z kształcenia w szkole doktorskiej?	7	0	0	0	1	0
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	5	3	0	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	6	1	0	1	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, itp.) jest wystarczająca?	5	2	0	1	0	0
Czy wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie pisania pracy doktorskiej było wystarczające?	7	1	0	0	0	0
Czy wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie realizacji innych elementów Pana/Pani indywidualnego planu badawczego było wystarczające?	7	1	0	0	0	0
Czy zajęcia realizowane w formie zdalnej zostały przeprowadzone w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się?	8	0	0	0	0	0

Zródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Załącznik 3b).

Tabela 2. Ogólna ocena kierunku studiów w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznej (3a)

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani ni	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
	liczba doktorantów					
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z odbywanych studiów?	3	1	0	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	1	2	1	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	2	2	0	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów itp.) jest wystarczająca?	1	3	0	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że proporcje między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi są właściwe?	2	2	0	0	0	0
Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na Pana/Pani kierunku była większa niż obecnie?	0	0	2	1	1	0
Czy zajęcia realizowane w formie zdalnej zostały przeprowadzone w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się?	3	1	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej (Załącznik 3a).

Wnioski (rekomendacje ZJK):

Monitorowanie standardów kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB odbywa się zgodnie z przepisami prawa, jak i wymogami określonymi przez Rektora UwB i Dyrektora SDNS. Zespół ocenia je jako prawidłowe.

W tym obszarze oceny Zespół zaleca następujące działania:

- systematyczne monitorowanie opracowywania, aktualizowania oraz zamieszczania sylabusów w USOS oraz weryfikacja poprawności ich sporządzenia, szczególnie w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji;
- prowadzenie spotkań szkoleniowych dla samodzielnych pracowników naukowych w zakresie efektywnej i wspierającej opieki naukowej nad doktorantami szkoły;
- organizowanie spotkań z doktorantami poszczególnych roczników;
- mobilizowanie doktorantów do wypełniania ankiet oraz systematyczne monitorowanie uzyskiwanych wyników.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz z UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W roku 2023/2024 podejmowano następujące działania

- 1) w roku akademickim 2023/2024 dokonano weryfikacji sylabusów zamieszczonych w USOS – uwagi przekazano prowadzącym;
- 2) w roku akademickim 2023/2024 odbyło się kilka spotkań z wyznaczonymi promotorami. Wszyscy nowo powołani promotorzy niemający jeszcze doktorantów w SDNS odbyli konsultacje z dyrektorem szkoły dotyczące opieki nad doktorantami szkoły;
- 3) systematycznie organizowane są spotkania z dyrektorem szkoły, w każdym semestrze. Ponadto doktoranci mogą zgłaszać uwagi czy konsultować się z dyrektorem na cotygodniowych konsultacjach
- 4) zachęcanie doktorantów do wypełniania ankiet, systematyczne monitorowanie wyników ankiet – kilkakrotnie przypominano o tym doktorantom, i mailowo o otwartych ankietach i osobiście podczas spotkań z doktorantami i przedstawicielami samorządu.
- 5) zaproponowanie szerszej oferty przedmiotów do wyboru – oferta przedmiotów sporządzana jest przez wydziały. W piśmie skierowanym do władz jednostek zwrócono uwagę na liczbę proponowanych konwersatoriów specjalistycznych.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Ocena jakości zajęć dydaktycznych w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§ 6,7,8)

Ważnym elementem procesu doskonalenia jakości kształcenia są wnioski z oceny poszczególnych elementów procesu dydaktycznego (tabela 3 i 4).

Tabela 3. Ocena elementów procesu dydaktycznego w SDNS (3b)

Poszczególne elementy procesu dydaktycznego	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy	Nie zaznaczono żadnej odpowiedzi
	liczba doktorantów						
Wykłady	3	0	0	0	0	5	0
Konwersatoria	7	0	0	1	0	0	0
Seminaria	8	0	0	0	0	0	0
Przedmioty fakultatywne	6	1	0	1	0	0	0
Laboratoria	1	0	0	0	0	7	0
Praktyki zawodowe	4	1	0	0	0	3	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Załącznik 3b).

Tabela 4. Ocena elementów procesu dydaktycznego w SDNS (3a)

Poszczególne elementy procesu dydaktycznego	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy	Nie zaznaczono żadnej odpowiedzi
	liczba doktorantów						
Wykłady	2	1	0	0	0	1	0
Ćwiczenia i konwersatoria	1	2	0	0	0	0	1
Seminaria i proseminaria	3	1	0	0	0	0	0
Przedmioty fakultatywne	4	0	0	0	0	0	0
Lektoraty	3	1	0	0	0	0	0
Warsztaty i laboratoria	1	0	0	0	0	2	1
Praktyki i zajęcia poza Uczelnią	2	1	0	0	0	0	1
Celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania	0	3	1	0	0	0	0
Indywidualne konsultacje	3	0	0	0	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej UwB (Załącznik 3a).

Ogólnie poszczególne typy zajęć zostały ocenione głównie jako bardzo dobre i dobre. Jeden doktorant źle ocenił konwersatoria i przedmioty fakultatywne. W kilku przypadkach nie udzielono odpowiedzi lub zaznaczono „nie dotyczy”, gdyż doktoranci nie uczestniczą w zajęciach tego typu.

Komentarze ankietowanych (ankieta UwB – Załącznik 3a i 3b)

Dodatkowo w ankietach skierowanych do doktorantów zawarte było pytanie: „Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić przede wszystkim, by poprawić ogólną jakość kształcenia w Pana/Pani szkole doktorskiej?”

Doktoranci w swoich komentarzach zwracali uwagę na:

- zbyt małą liczbę przedmiotów z zakresu metodologii badań,
- niedopasowaniem przedmiotów do tematyki prowadzonych badań,
- brak zajęć z zakresu zaawansowanej analizy statystycznej w tym mediacji, moderacji czy profilowania,

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

- zbyt dużą liczbę zajęć.

Co do uwagi dotyczącej zbyt małej liczby zajęć z metodologii, to w programie kształcenia w ramach każdej dyscypliny na pierwszym roku są obowiązkowe zajęcia z metodologii nauk, wiedzę metodologiczną powinni również przekazywać promotorzy na seminariach doktoranckich. W części dyscyplin prowadzone są zajęcia z metod ilościowych, w tym statystycznych. Zachęcamy doktorantów do skontaktowania się z Sekretariatem w celu wskazania zajęć z tego zakresu, w których doktoranci mogliby uczestniczyć dodatkowo, bądź też zorganizujemy szkolenie z tego obszaru.

Uwaga o niedopasowaniu przedmiotów do oczekiwań doktorantów jest dyskusyjna. Po pierwsze doktoranci kształcą się w ścieżce dyscyplinowej, czyli większość zajęć, które realizują dotyczą danej dyscypliny. Zajęcia w szkole doktorskiej prowadzone są oddzielnie w grupach osób kształcących się w 4 dyscyplinach. Są to co do zasady małe grupy, największe w przypadku nauk prawnych (ok. 10 osób). Nie ma możliwości, by dzielić te zajęcia na jeszcze mniejsze grupy. W razie potrzeb doktoranci mogą konsultować swoje tematy, badania, pomysły z pracownikami UwB. Oferta przedmiotów z dyscypliny jest zgłaszana przez Dziekanów Wydziałów konstytuujących szkołę. Dyrektor Szkoły zwróci uwagę na większą liczbę przedstawianych do wyboru konwersatoriów specjalistycznych.

Odnosząc się do komentarza dotyczącego zbyt dużego obciążenia zajęciami należy stwierdzić, iż zdaniem Zespołu wymiar 415 godzin w programie kształcenia w ciągu 4 lat nie powinien stanowić dużego obciążenia. W tych zajęciach jest 120 godzin seminarium oraz 45 praktyki zawodowej.

Zgodnie z §7 Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dn. 27.11.2019r. dyrektor szkoły doktorskiej ma prawo przeprowadzić hospitację zajęć dydaktycznych realizowanych w szkołach doktorskich. Hospitację może też przeprowadzić osoba przez niego upoważniona, będąca członkiem rady naukowej szkoły doktorskiej.

W roku 2023/2024 w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych przeprowadzono 9 hospitacji zajęć, w tym 4 dotyczyły zajęć z dyscypliny pedagogika, 3 ekonomii i finansów, 1 nauk socjologicznych i 1 przedmiot z umiejętności miękkich (pracownik reprezentujący dyscyplinę: nauki o zarządzaniu i jakości). Hospitacje przeprowadzali członkowie Rady Naukowej oraz dyrektor szkoły. Ze sporządzonych protokołów wynika, że wszystkie hospitowane zajęcia prowadzone były adekwatnie do wymogów przedmiotów oraz programu kształcenia, zgodnie z zaplanowanymi tematami. Opinie hospitujących wskazywały na to, że zajęcia prowadzone były w sposób interesujący, z aktywizacją doktorantów, były bardzo dobrze przygotowane, osiągnięto wysoki poziom aktywizacji doktorantów. W przypadku jednych zajęć szczególnie wysoko oceniono stymulująco-modelujące formy wprowadzenia do dyskusji. Zgodnie z wytycznymi Uczelnianego Zespołu d.s Jakości Kształcenia hospitacje pracowników zostały przekazane odpowiednim dziekanom.

Ocena jakości poszczególnych zajęć nie została dokonana na podstawie wyników ankiet wypełnianych przez doktorantów (zgodnie z §6, p.1). Wynikło to z błędu technicznego, który uniemożliwił, mimo wsparcia technicznego, pozyskanie ankiet z USOS.

Wnioski (rekomendacje ZJK):

Zajęcia dydaktyczne w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB odbywają się zgodnie z przepisami prawa, jak i wymogami określonymi w programie SDNS. Zespół ocenia je jako prowadzone na odpowiednim poziomie. W celu podniesienia jakości kształcenia Zespół rekomenduje:

- podjęcie starań, aby ankiety zajęciowe w USOS były właściwie adresowane, aby można było uzyskać z nich wyniki;
- zachęcanie doktorantów do wypełniania ankiet oceniających pracowników oraz ankietę ewaluacyjną szkoły;
- podjąć działania w kierunku rozpoznania oczekiwań doktorantów, szczególnie pierwszego roku, w zakresie wsparcia aktywności naukowej i dydaktyki;
- w czasie spotkań z doktorantami zwracać uwagę na możliwość artykułowania przez doktorantów potrzeb szkoleniowych;
- przeprowadzać hospitacje na zajęciach w szkole;
- w trakcie rozmów z promotorami zwracać uwagę na jakość opieki nad doktorantem.

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W roku akademickim 2023/2024 podjęto następujące działania:

- podjąć działania w kierunku rozpoznania oczekiwań doktorantów, szczególnie pierwszego roku, w zakresie wsparcia aktywności naukowej i dydaktyki – dyrektor na spotkaniach z doktorantami prosi o zgłaszanie uwag czy propozycji. Tematy te są poruszane również na spotkania z Radą Uczelnianą Samorządu Doktorantów;
- również w czasie spotkań z doktorantami zwracać uwagę na możliwość artykułowania przez doktorantów potrzeb szkoleniowych czy innych - dyrektor na spotkaniach z doktorantami prosi o zgłaszanie szkoleń czy warsztatów, które szkoła mogłaby zorganizować. Tematy te są poruszane również na spotkania z Radą Uczelnianą Samorządu Doktorantów;
- przeprowadzać hospitacje na zajęciach w szkole – dyrektor SDNS co roku opracowuje plan hospitacji. Są one wykonywane przez dyrektora i członków Rady Naukowej;
- w trakcie rozmów z promotorami zwracać uwagę na jakość opieki nad doktorantem – dyrektor SDNS zwraca uwagę na kwestię odpowiedniej jakości opieki promotorskiej, w tym monitorowania postępów w pracy doktorskiej

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I JEGO ORGANIZACJI

Monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§9). Przedmiotem oceny były:

- zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, doktorantów oraz ich dostępu do komputerowych baz danych,
- jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do liczby doktorantów,
- dostępność i przejrzystość informacji na temat kształcenia, w szczególności informacji o programach kształcenia, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy doktoranckiej, itp.,
- organizacja zajęć.

Ocena warunków kształcenia i organizacji studiów dokonana została na podstawie opinii doktorantów wyrażonych w wypełnianej ankiecie ewaluacyjnej. Ankieta miała charakter dobrowolny i zamieszczona była w systemie USOSweb w okresie czerwiec-wrzesień 2024, a doktorantów powiadomiono o jej uruchomieniu. Ankiety wypełniło 11,8% doktorantów (3b) i 5,88% (3a). Przy małej ogólnej liczbie respondentów utrudnia to wyciągnięcie reprezentatywnych wniosków i generalizację dla całej populacji.

Ad.1) zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, doktorantów oraz ich dostępu do komputerowych baz danych,

Na podstawie ankiet wywnioskować można, że doktoranci odwiedzają Bibliotekę Uniwersytecką kilka razy w roku (4: 62.5%) lub rzadziej (3: 37,5%), zaś bibliotekę jednostki uniwersyteckiej przynajmniej kilka razy w miesiącu (4: 62,5%) lub rzadziej niż kilka razy w roku (3: 37,5%). Poza rzadziej korzystają ze zbiorów innej biblioteki.

Oceny wystawione przez doktorantów w tym obszarze są dobre lub dostateczne (Tabela 6).

Tabela 6. Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej i bibliotek jednostek uniwersyteckich

Wybrane aspekty korzystania z bibliotek	Biblioteka Uniwersytecka	biblioteki specjalistyczne
	Ocena od 1,0 do 5,0 gdzie 1 najniższa 5 najwyższa	
Dostępność literatury podstawowej	4,38	4,13
Ogólne zasoby księgozbioru w zakresie tematyki kształcenia	4,25	3,88
Aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)	4,00	3,88
Sprawność obsługi	4,50	4,50

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Przyjazność obsługi	4,38	4,38
Godziny otwarcia	3,63	3,63
Warunki pracy (dotyczy zwłaszcza czytelni)	4,25	4,25
Możliwość korzystania z elektronicznych baz danych	4,25	4,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej UwB i szkoły doktorskiej (Załącznik 3a i 3b)

Analiza odpowiedzi doktorantów wskazuje na przeważnie dobre oceny różnych aspektów funkcjonowania bibliotek. Oceny wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej oraz bibliotek specjalistycznych kształtowały się w przedziale od 4,5-3,63.

Najniższą ocenę odnotowano w kategorii godzin otwarcia (3,63). W przypadku bibliotek specjalistycznych oceny poniżej 4 wystąpiły jeszcze w kategoriach: ogólne zasoby księgozbioru w zakresie tematyki kształcenia, aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji).

Ad. 2) jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, dostęp do Internetu) i jej dostosowanie do ilości doktorantów

Szkoła Doktorska Nauk Społecznych UwB nie dysponuje własną bazą dydaktyczną. Siedziba szkoły mieści się w budynku Wydziału Ekonomii i Finansów (p. 233). Są to dwa pomieszczenia, w jednym znajduje się niewielka sala seminaryjna na ok. 12 osób, drugie to sekretariat szkoły. Pracownik administracyjny zajmuje się obsługą doktorantów ze szkoły doktorskiej, jak też ze studiów doktoranckich prowadzonych na WEiF.

W pomieszczeniu seminaryjnym szkoły organizowane są spotkania z ograniczoną liczbą osób lub zajęcia nieprzekraczające pojemności sali. Większość zajęć dydaktycznych realizowanych jest w budynkach Wydziału Ekonomii i Finansów, Wydziału Nauk o Edukacji, Wydziału Prawa oraz Wydziału Socjologii w porozumieniu z tymi jednostkami.

Generalnie doktoranci pozytywnie ocenili jakość infrastruktury dydaktycznej. Przyznano też kilka ocen przeciętnych w kategorii środki audiowizualne i multimedialne, a dwóch doktorantów negatywnie oceniło dostęp do internetu.

Tabela 7. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

Infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana w procesie dydaktycznym	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	Liczba doktorantów					
Sale wykładowe	4	2	1	0	0	1
Sale ćwiczeniowe/seminaryjne	5	2	1	0	0	0
Środki audiowizualne i multimedialne	2	3	2	0	0	1
Wyposażenie laboratorium	1	1	0	0	0	6
Dostęp do Internetu	2	0	3	2	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Załącznik 3b)

Tabela 8. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

Infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana w procesie dydaktycznym	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	Liczba doktorantów					
Sale wykładowe	1	3	0	0	0	0
Sale ćwiczeniowe	1	3	0	0	0	0
Środki audiowizualne i multimedialne	1	3	0	0	0	0

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Wyposażenie laboratorium	0	2	0	0	0	2
Dostęp do Internetu	1	3	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej UwB (Załącznik 3a).

Ad. 3) *dostępność i przejrzystość informacji na temat kształcenia, w szczególności informacja o programach kształcenia, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy doktoranckiej, itp.*

Informacje na temat kształcenia, w tym akty prawne obowiązujące w szkole zgodnie z obowiązkiem ustawowym zamieszczone są w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie SDNS. Znajdują się tam: Regulamin SDNS UwB, program kształcenia oraz zasady rekrutacji. Ponadto na stronie szkoły wstawiane są informacje dotyczące bieżącego funkcjonowania.

Strona SDNS jest systematycznie dostosowywana do potrzeb. Wszystkie informacje i aktualizacje strony zamieszczane są niezwłocznie przez pracownika administracyjnego. Bieżące informacje wysyłane są via mail bezpośrednio do zainteresowanych.

Tabela 9. Ocena informacji na temat kształcenia na stronie internetowej

Dostępność strony internetowej w zakresie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
	Liczba doktorantów					
Programu kształcenia	7	1	0	0	0	0
Rozkładu zajęć dydaktycznych	7	0	0	0	1	
Możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany doktoranckiej	6	2	0	0	0	0
Konferencji, seminariów, szkoleń skierowanych do doktorantów	7	1	0	0	0	0
Możliwości uczestniczenia w projektach konkursowych, pozyskania grantów czy stypendiów naukowych	7	1	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet ewaluacyjnych (Załącznik 3b).

Doktoranci wskazali, że stronę internetową szkoły odwiedzają kilka razy w miesiącu (4), kilka razy w semestrze (2) bądź kilka razy w tygodniu (2). Jak wynika z wyników przedstawionych w tabeli 9, materiały zawierające różnorodne informacje dotyczące kształcenia: programu kształcenia, zajęć dydaktycznych, badań naukowych, mobilności doktorantów zawarte na stronie Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych są oceniane jako dostępne. Generalnie doktoranci oceniają je jako wystarczające. Jedna negatywna opinia dotyczy informacji o dostępności rozkładu zajęć.

Należy dodać, że najważniejsze informacje wysyłane na indywidualne adresy doktorantów. Przykładowo informacje o konferencjach czy też innych wydarzeniach naukowych rozsyłane są zgodnie z dyscyplinami do doktorantów. Na stronie szkoły znajduje się spora baza informacyjna dotycząca możliwości pozyskania środków z różnych instytucji zewnętrznych. Informacje o rozkładzie zajęć dostępne są w systemie USOS.

W wynikach ankiet (Tabela 10) wskazano również, że informacje zawarte w sylabusach są

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

odpowiednie do oczekiwań doktorantów. Większość respondentów oceniło pozytywnie możliwość pozyskania wiedzy o treściach programowych, lekturach przedmiotu oraz kryteriach oceny zaliczanych przedmiotów. Jedna osoba ma negatywną opinię o dostępności kryteriów zaliczania przedmiotów.

Tabela 10. Ocena zawartości sylabusów w systemie USOS

Czy sylabusy przedmiotów zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	Liczba doktorantów				
Treści programowych przedmiotów	5	2	1	0	0
Lektur przedmiotowych	6	1	1	0	0
Kryteria oceny zaliczanych przedmiotów	5	2	0	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Zał. 3b).

Kolejnym aspektem poddawanym analizie jest ocena pracy sekretariatu. W większości przypadków doktoranci pozytywnie oceniają organizację pracy. Odpowiedzi: zdecydowanie tak (7) i raczej tak (1) stanowią (100% wskazań). Ponadto wszyscy doktoranci uznali, że informacje przekazywane przez pracowników szkoły dotyczące toku kształcenia oraz spraw stypendialnych są wyczerpujące.

Tabela 11. Ocena pracy sekretariatu SDNS

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	Liczba doktorantów				
Czy niżej wymienione informacje przekazywane są przez pracowników sekretariatu w sposób wyczerpujący:					
- informacje dotyczące toku kształcenia	8	0	0	0	0
-informacje dotyczące spraw stypendialnych	8	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet ewaluacyjnych (Zał. 3b).

Doktoranci odwiedzają sekretariat szkoły doktorskiej kilka razy w miesiącu (5) lub kilka razy w semestrze (3). Pracę sekretariatu oceniono bardzo dobrze (8).

Komentarze doktorantów są raczej pozytywne. Przykładowe komentarze:

Doktorant 1: *Nie mam żadnych uwag. Sekretariat SDNS funkcjonuje wzorcowo.*

Doktorant 2: *Pani Karolina ma niesamowicie dobry kontakt z doktorantami, zawsze służy dobrą radą i jest pomocna. Kontakt z nią jest prosty i szybki, zawsze wspiera i wyjaśnia wszystkie formalności.*

Doktorant 3: *Praca sekretariatu jest najlepiej działającym elementem całej szkoły doktorskiej!*

Doktorant 4: *Bardzo pochwalam Panią Karolinę Włodkowską z dziekanatu, wspaniała osoba, która zawsze udzieli pełnych informacji i pomoże w każdym problemie, takich ludzi potrzeba w polskim systemie edukacji!*

Pojawiły się też pewne uwagi/propozycje (Zał. 3b):

Doktorant 5: *Większa możliwość załatwiania spraw drogą elektroniczną, np. składanie sprawozdań rocznych, wdrożenie do systemu możliwości akceptacji dokonań naukowych wynikających z Indywidualnego Planu Badawczego, tj. załączenie plików w systemie oraz akceptację promotora głównego i pomocniczego drogą elektroniczną bez konieczności składania podpisów „ręcznych” na dokumencie.*

Doktorant 6: *Dyżur raz w tygodniu do godziny min. 17.30*

W ankietach ocenie poddano również funkcjonowanie pracowni komputerowej (doktoranci mogą korzystać z takich pracowni na wydziałach). Respondenci ocenili działanie pracowni jako dobre (3), duża grupa osób nie ma zdania (7) lub też nie zaznaczono odpowiedzi (1). Doktoranci SDNS mogą nie mieć zdania na temat tego elementu infrastruktury uczelni ze względu na sporadyczne realizowanie zajęć w pracowniach komputerowych.

Ad. 4) organizacja zajęć

Organizacja zajęć w szkole odbywa się zgodnie z programem studiów oraz organizacją roku obowiązującą na UwB. Rozkłady zajęć są przekazane doktorantom we właściwym terminie. Informacje początkowo przekazywane są mailowo, a następnie zamieszczane w USOS. Zajęcia planowane są zasadniczo na jeden dzień w tygodniu, poza seminariami, które są umawiane indywidualnie z doktorantami. W roku akademickim 2023/2024 nie zgłaszano większych problemów z organizacją zajęć. Zdarzały się przypadki podawania z opóźnieniem terminów i godzin zajęć – szczególnie dotyczy to seminariów doktorskich.

Rok 1 kształcenia – przyjęto zapisy na przedmioty rozwijające umiejętności miękkie oraz zorganizowano wszystkie te zajęcia (semestr 1). W drugim semestrze doktoranci I roku dokonali wyboru konwersatoriów specjalistycznych na kolejne lata kształcenia. Rok 2, 3 i 4 kształcenia – realizacja programu bez zakłóceń. Doktoranci 3 roku wybrali przedmiot spoza dyscypliny do realizacji na roku ostatnim kształcenia, zaś doktoranci ostatniego rocznika zrealizowali wszystkie zajęcia przewidziane na ten rok. Wypełnili również wszystkie wymogi wynikające z IPB Dwóch doktorantów złożyło rozprawy doktorskie i zakończyło kształcenie w szkole.

Poza tym wszyscy doktoranci powyżej rocznika pierwszego realizowali praktyki zawodowe – poprzez prowadzenie samodzielne lub uczestnictwo w prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Zajęcia przypisywane są doktorantom przez promotorów lub kierowników katedr spośród tych, które prowadzone są w tych jednostkach, generalnie w katedrze promotora. Wszystkie zajęcia są z dyscypliny, w której doktoranci się kształcą. Niemożliwe jest jednak zawsze przypisanie zajęć dokładnie z obszaru badawczego doktoranta, co jest czasem przedmiotem uwag doktorantów.

Na podstawie pozytywnych hospitacji przeprowadzonych przez promotorów lub koordynatorów przedmiotów dyrektor SDNS zaliczył te zajęcia w USOS.

Wnioski (rekomendacje ZJK):

W obszarze oceny warunków kształcenia i ich organizacji Zespół sformułował zalecenia:

- dokonywać systematycznej weryfikacji sylabusów zajęciowych, zwrócić uwagę na kryteria zaliczania przedmiotów;
- wydłużyć godziny pracy Sekretariatu w jeden dzień tygodnia
- zwiększenie zakresu dokumentów przyjmowanych w sekretariacie szkoły w formie cyfrowej.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- na spotkaniach z promotorami zwrócić uwagę na sposób przydzielania zajęć jako praktyki zawodowej – kwestia ta pojawiła się jako przedmiot rozmów z promotorami;
- wprowadzić rozwiązania umożliwiające obsługę doktorantów w późniejszych godzinach – wprowadzono możliwość kontaktu doktoranta również poza godzinami pracy sekretariatu;
- w rozmowach z władzami UwB podjąć temat rozszerzenia oferty dostępnych baz pełnotekstowych – był to jedna z kwestii podniesionych w czasie rozmów dyrektora z Rektorem UwB;
- zaproponować zmiany w formularzu ankiety szkoły – w efekcie wspólnych ustaleń między dyrektorami 3 szkół doktorskich UwB powstała propozycja ankiety, która została skonsultowana z Radą Naukową oraz samorządem doktorantów. Propozycję zgłoszono do UZJK, w efekcie czego nowa ankieta została wprowadzona jako obowiązująca do roku akademickiego 2024/2025 (Uchwała nr 3398 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 maja 2024 r. zmieniająca Uchwałę nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku);
- zwiększenie zakresu dokumentów przyjmowanych w sekretariacie szkoły w formie cyfrowej – w związku z wprowadzeniem e-teczki studenta, stopniowo coraz więcej dokumentów przyjmuje postać elektroniczną. Przykładowo ostatnia przeprowadzona rekrutacja miała charakter elektroniczny.

5. MONITOROWANE WSPARCIA DOKTORANTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

Monitorowanie wsparcia doktorantów w procesie uczenia się w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§11). Przedmiotem oceny i analizy jest:

- wsparcie dydaktyczne (m.in. powołanie opiekuna roku, opiekuna praktyk, konsultacje pracowników akademickich),

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

- wsparcie naukowe (m.in. działalność kół i obozów naukowych, organizacja konferencji studenckich/doktoranckich, udział w konferencjach),
- wsparcie materialne (m.in. stypendia naukowe, zakwaterowanie w domach studenta),
- inne formy wsparcia (m.in. wsparcie dla doktorantów niepełnosprawnych),
- dostępność informacji o formach wsparcia.

W SDNS nie jest powoływany opiekun roku oraz opiekun praktyk. Praktyka jest zaliczana przez dyrektora SDNS na podstawie hospitacji wykonanych przez promotora lub koordynatora przedmiotu na zajęciach prowadzonych przez doktoranta.

Doktoranci dokonują wyborów swoich reprezentantów do Rady Doktorantów SDNS, a także do Rady Uczelnianej Samorządu Doktorantów UwB. W roku akademickim 2023/2024 Przewodniczącą Rady Uczelnianej Samorządu Doktorantów była doktorantka SDNŚiP mgr Wioleta Lewandowska, natomiast członkiem zarządu był doktorant SDNS - mgr Kewin K. Bach.

Warto wskazać też inne osoby, które pełnią różne funkcje w Radzie Uczelnianej Samorządu Doktorantów oraz w innych reprezentacjach doktorantów:

mgr Maciej Alimowski - Sekretarz: Komisji Wyborczej RUSD UwB

mgr Przemysław Brzozowski – Członek Zespołu ds. Komunikacji KR D

mgr Dorota Dyszkiewicz – Przewodnicząca Komisji Wyborczej RUSD UwB, Przedstawiciel doktorantów w Uczelnianej Komisji Wyborczej (UwB)

mgr Katarzyna Kowalik - Członkini Zarządu KR D, Przewodnicząca Zespołu ds. Komunikacji KR D

mgr Aleksandra Lewandowska - Członkini Zarządu Europejskiej Rady Doktorantów i Młodych Naukowców EURODOC (2023), Pełnomocnik ds. współpracy międzynarodowej KR D, Przewodnicząca Zespołu ds. Współpracy Międzynarodowej KR D i Rady Doradczej KR D (2023),

mgr Aleksandra Pawełko – Vice-przewodnicząca Komisji Wyborczej RUSD UwB

mgr Łukasz Sołowiej - Rzecznik Praw Doktoranta UwB (2023/2024)

Jeśli chodzi o kolejny aspekt wsparcia dydaktycznego - konsultacje pracowników akademickich, to odbywają się one w macierzystych jednostkach. Terminy konsultacji nauczycieli akademickich umieszczane są w systemie USOS oraz na stronach Katedr i Zakładów. Istnieje również możliwość kontaktu mailowego. Zgodnie z wymogami na UwB dyżury pracowników odbywają się co tydzień w wymiarze przynajmniej jednej godziny lekcyjnej. W roku akademickim 2023/2024 doktoranci nie zgłaszali żadnych problemów z kontaktem z nauczycielami akademickimi.

Zajęcia dydaktyczne organizowane są na podstawie deklaracji pracowników przy zachowaniu zasady ograniczenia liczby dni zajęć doktorantom. Zajęcia realizowane na danym roczniku koncentrowane są co do zasady w jednym dniu w tygodniu. Uwzględniane są też propozycje doktorantów co do zmian dni lub godzin zajęć, po konsultacjach z prowadzącymi.

Informacje dotyczące zajęć (tryb, zaliczenie) przedstawione zostały w sylabusach zamieszczonych w USOS.

Wsparcie naukowe doktoranta realizowane jest w środowisku tworzonym przez szkołę oraz konstytuujące ją wydziały.

Wszystkim doktorantom I roku powołano promotorów (11.2023), z którymi odbyły się spotkania szkoleniowe z Dyrektorem Szkoły. Zorganizowano 5 takich spotkań – ich przedmiotem była opieka promotorska nad doktorantami w Szkole. W indywidualnych sprawach odbywały się również konsultacje Dyrektora z zainteresowanymi promotorami.

W miesiącach: listopad i grudzień Szkoła zorganizowała kolejne już IV Forum Doktorantów SDNS. W jego trakcie doktoranci II roku zaprezentowali swoje koncepcje rozpraw doktorskich.

Dyrektor szkoły spotykał się regularnie z doktorantami poszczególnych roczników omawiając ważne kwestie: indywidualny plan badawczy (I rok), ocenę śródkresową (II rok), staże i wyjazdy naukowe (III rok), zakończenie kształcenia i przedłużenia terminu złożenia pracy doktorskiej (IV rok).

SDNS oferuje szkolenia i warsztaty rozwijające umiejętności i kwalifikacje doktorantów oraz przekazuje informacje dotyczące takich szkoleń. Do innych form wsparcia aktywności naukowej oferowanych przez SDNS w roku akademickim 2023/2024 można zaliczyć organizowane przez Szkołę oraz inne instytucje szkolenia i warsztaty:

- Elektroniczne źródła informacji. Gdzie i jak szukać informacji do pracy naukowej, Dział Informacji Naukowej BG UwB 26.10.2023 r.;
- Spotkanie w sprawie wyjazdów zagranicznych doktorantów, prowadzący: Dyrektor SDNS i Kierownik Działu Współpracy Międzynarodowej UwB, 22.01.2024 r.

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Ponadto doktoranci mogli uczestniczyć w wielu szkoleniach i webinarach, o których informacje były przesyłane przez sekretariat, np. Spotkanie informacyjne w ramach projektu „Szkoła Młodego Naukowca Samorządowca”, organizowanego przez KRD dotyczące praw i obowiązków doktorantów, Indywidualnego Planu Badawczego, oceny śródkresowej i podstaw prawnych, jakimi są regulowane – 09.11.2023.

Z analizy sprawozdań rocznych doktorantów wynika, że w roku akademickim 2023/2024 podjęli oni 89 różnych aktywności związanych z podnoszeniem różnych umiejętności naukowych i dydaktycznych, w tym wymienić można uczestnictwo w szkołach letnich, programach mentoringowych, warsztatach i szkoleniach, wygłaszanie wykładów itp. Ponadto kilku doktorantów podjęło aktywność organizacyjną (37 aktywności). Jak już wspomniano powyżej, kilku doktorantów aktywnie działa w strukturach KR D, RUSD czy też w komisjach UwB.

W zakresie wsparcia finansowego - wszyscy doktoranci otrzymują stypendium, które jest wypłacane co miesiąc bez opóźnień. Dyrektor w ramach środków przydzielonych na funkcjonowanie szkoły wydzielił pulę środków na wsparcie działalności naukowej doktorantów (ok. 1 tys. zł na każdego doktoranta na rok kalendarzowy). Zainteresowani mogą zwracać się z wnioskami o dofinansowanie konferencji czy publikacji naukowych. Istnieje również możliwość wsparcia finansowego doktorantów w zakresie ich aktywności naukowej poprzez RUSD. Dwa razy w roku odbywa się konkurs Aplauz na dofinansowanie działalności doktorantów.

Wskazane jest, aby doktoranci ubiegali się o granty badawcze. Z regulaminu SDNS wynika, że wniosek o finansowanie badań powinni złożyć przynajmniej raz w trakcie kształcenia. Otrzymanie takiego grantu/stypendium umożliwi sfinansowanie badań w większej skali, publikowanie za granicą, a także wyjazdy naukowe za granicę. Doktoranci I roku obowiązkowo uczestniczyli w zajęciach dydaktycznych „Formy finansowania nauki”, które zapewniają wsparcie teoretyczne i praktyczne w procesie aplikowania o środki finansowe do NCN i innych instytucji grantowych. Ponadto część doktorantów szkoły uczestniczyła w Dniach NCN zorganizowanych na UwB.

W roku akademickim 2023/2024 doktoranci złożyli 11 wniosków do NCN (PRELUDIUM). dwóch doktorantów złożyło wniosek do programu START FNP. Jeden doktorant złożył wniosek o dofinansowanie wyjazdu zagranicznego z Funduszy Wyszehradzkich i otrzymał stypendium wyjazdowe na Węgry. Jeden doktorant złożył wniosek o stypendium Laury Bassi. Jeden doktorant SDNS realizuje grant własny PRELUDIUM. Doktoranci szkoły uczestniczą również jako wykonawcy w realizacji projektów: Tango, Opus – NCN, Fundusze Norweskie, MNiSzW.

Informacje o projektach naukowych, konferencjach, konkursach zamieszczane są systematycznie na stronie internetowej szkoły oraz przekazywane mailowo do doktorantów z odpowiednich dyscyplin.

Szkoła Doktorska Nauk Społecznych UwB ma przydzielone dwa miejsca w domu studenckim. W roku 2023/2024 zostały one wykorzystane przez 2 doktorantów szkoły z zagranicy oraz jednemu z innego miasta.

W roku akademickim 2023/2024 w SDNS kształcił się jeden niepełnosprawny doktorant.

Wnioski (rekomendacje ZJK):

Wsparcie doktorantów w procesie uczenia się w SDNS Zespół ocenia na poziomie dobrym. Wskazuje następujące działania, aby poprawić jakość w tym obszarze:

- organizowanie szkoleń dotyczących pozyskiwania wyników badań w zagranicznych ośrodkach naukowych, korzystania z baz literaturowych w zagranicznych bibliotekach;
- nawiązanie współpracy z instytucją szkoleniową w celu zaproponowania doktorantom cyklu szkoleń i webinarów z zakresu komercjalizacji badań naukowych, wdrażania efektów badań naukowych w działalności interesariuszy zewnętrznych, metodologii prowadzenia badań naukowych i ich praktycznego wykorzystania;
- systematyczne informowanie doktorantów o aktualnej ofercie grantów i stypendiów naukowych.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- 1) organizowanie szkoleń dotyczących pozyskiwania wyników badań w zagranicznych ośrodkach naukowych, korzystania z baz literaturowych w zagranicznych bibliotekach - przedstawiano oferty szkoleń z tego zakresu, co roku jest organizowane szkolenie wspólnie z działem Informacji

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Naukowej Biblioteki Uniwersyteckiej UwB dotyczące źródeł informacji naukowej, ponadto na spotkaniach z doktorantami zadawano pytanie o oczekiwania co do szkoleń;

- 2) nawiązanie współpracy z instytucją szkoleniową w celu zaproponowania doktorantom cyklu szkoleń i webinarów z zakresu komercjalizacji badań naukowych, wdrażania efektów badań naukowych w działalności interesariuszy zewnętrznych, metodologii prowadzenia badań naukowych i ich praktycznego wykorzystania – przekazywano doktorantom informacje o takich szkoleniach;
- 3) systematyczne informowanie doktorantów o aktualnej ofercie grantów i stypendiów naukowych - w miarę pojawiających się informacji dotyczących możliwości finansowania aktywności naukowej – takie informacje były przekazywane mailowo doktorantom, oferty zamieszczane są na stronie, doktoranci mogli uczestniczyć w szkoleniach NCN, otrzymują również na swoje adresy mailowe informacje z Działu Współpracy Międzynarodowej dotyczące m.in. programu Erasmus+; ponadto w roku akademickim 2023/2024 odbyła się pierwsza edycja Konkursu Rektora „Per Aspera Ad Aspra” dla najlepszych doktorantów UwB dotycząca osiągnięć naukowych doktorantów za rok 2023. W jej efekcie 3 doktorantów SDNS uzyskało nagrody pieniężne.

6. OCENA MOBILNOŚCI DOKTORANTÓW ORAZ STOPNIA UMIEJZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Ocena mobilności studentów/doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§10). Przedmiotem oceny i analizy jest:

- funkcjonowanie wymiany studentów/doktorantów w ramach umów pomiędzy uczelniami krajowymi i zagranicznymi w zakresie programów mobilności studentów/doktorantów,
- sformalizowany system zasad zaliczania osiągnięć doktorantów – punktów i ocen,
- wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć),
- opinie przekazane przez studentów/doktorantów przyjeżdżających (polskich i zagranicznych) na temat realizowanych na Uczelni studiów w stosunku do ich oczekiwań w tym zakresie (np. sprawy organizacyjne, system nauczania, relacje doktorant – nauczyciel akademicki),
- udział doktorantów w zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących lub zajęciach prowadzonych w językach obcych.

Informacje dotyczące wyjazdów na studia czy staże naukowe w ramach programów Erasmus+ i MOST zamieszczone są na stronach wydziałów reprezentujących dyscypliny naukowe, w których kształcą się doktoranci SDNS. Podany jest kontakt do koordynatorów programu, wykaz niezbędnych dokumentów, zasady rekrutacji, wykaz uczelni partnerskich. Na Wydziałach odbywają się też spotkania dotyczące wymiany studenckiej i doktoranckiej w ramach programu Erasmus+.

Ponadto Dział Współpracy Międzynarodowej przekazuje informacje o programie Erasmus+ bezpośrednio na adresy mailowe doktorantów.

Efekty mobilności i działalności międzynarodowej doktorantów SDNS:

- referaty wygłoszone na konferencjach krajowych: 74
- referaty wygłoszone na konferencjach zagranicznych: 18

Z innych aktywności zagranicznych doktorantów należy wymienić:

- staż naukowy w University of Syracuse (USA)
- staż naukowy w University of Michigan (USA)
- wyjazd naukowy na badania Camino de Santiago (Francja, Hiszpania);
- wyjazdy naukowe na Uniwersytet Karola w Pradze (Czechy) oraz na Uniwersytet Komeński w Bratysławie (Słowacja)

11 doktorantów SDNS zrealizowało staże naukowe w jednostkach krajowych, zaś 3 doktorantów wyjechało na staże zagraniczne (USA, Czechy).

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Zwrócić należy uwagę na wciąż niewielką mobilność zagraniczną doktorantów. Z jednej strony, wynika to z ograniczeń finansowych, również szkoły, jednak należy przyznać, że ze strony doktorantów propozycje takich wyjazdów pojawiają się rzadko. W opinii Zespołu przeszkodą może być też brak dobrych praktyk w zakresie zdobywania środków na wyjazdy lub też niewystarczające w ocenie samych doktorantów umiejętności językowe.

Wnioski (rekomendacje ZJK):

Obszar aktywności międzynarodowej doktorantów szkoły wypada najslabiej. Zespół rekomenduje, aby podjąć następujące działania:

- podjąć działania aktywizujące doktorantów w kierunku uczestnictwa w konferencjach i seminariach zagranicznych i międzynarodowych;
- promować aktywność międzynarodową i zagraniczną doktorantów (konferencje, publikacje, konsultacje naukowe) np. przez umieszczanie informacji o takich aktywnościach na stronie SDNS;
- zorganizować szkolenie podnoszące kompetencje językowe doktorantów;
- systematycznie poszukiwać możliwości pozyskania funduszy na badania doktorantów, zwłaszcza zagraniczne.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- zorganizowanie spotkania z pracownikiem Działu Współpracy Zagranicznej UwB dotyczące wyjazdów zagranicznych doktorantów – spotkanie takie odbyło się w styczniu 2024 r.;
- podjąć działania aktywizujące doktorantów w kierunku uczestnictwa w konferencjach i seminariach zagranicznych i międzynarodowych – dyrektor podczas spotkań z doktorantami zwraca uwagę na konieczność podejmowania takich aktywności;
- promować aktywność międzynarodową i zagraniczną doktorantów (konferencje, publikacje, konsultacje naukowe) np. przez umieszczanie informacji o takich aktywnościach na stronie SDNS – systematycznie informacje o różnych możliwych formach aktywności doktorantów przekazywane są bezpośrednio do doktorantów
- zorganizować szkolenie podnoszące kompetencje językowe doktorantów – zaproponowano doktorantom realizację warsztatów z tego zakresu (nie było wystarczającego zainteresowania, by takie szkolenie przeprowadzić);
- systematycznie poszukiwać możliwości pozyskania funduszy na badania doktorantów, zwłaszcza zagraniczne – systematycznie aktualizowana jest zakładka Granty i stypendia, gdzie zamieszczane są informacje o możliwościach pozyskania funduszy na badania przez doktorantów. W 2024 r. ogłoszono wyniki I Edycji konkursu *Per aspera ad astra* zorganizowanego przez UwB – trzech doktorantów SDNS zdobyło nagrody za swoje osiągnięcia naukowe.

7. UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW O PRZEBIEGU ODBITYCH STUDIÓW

W roku sprawozdawczym 4 doktorantów, reprezentujących nauki prawne (3) oraz ekonomię i finanse (1) złożyło rozprawy doktorskie wraz z pozytywną opinią promotorów. Dwóch spośród nich ukończyło Szkołę Doktorską Nauk Społecznych, zaś kolejnych dwóch Szkołę Doktorską. Doktoranci uzyskali efekty uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji i zostały im wydane zaświadczenia o ukończeniu kształcenia w szkole doktorskiej w Uniwersytecie w Białymstoku (załącznik do zarządzenia nr 32 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru zaświadczenia o ukończeniu szkoły doktorskiej w Uniwersytecie w Białymstoku). Żadna z tych osób do tej pory nie uzyskała stopnia doktora.

Opinie absolwentów o przebiegu odbytych studiów uzyskuje się na podstawie ankiety stanowiącej załącznik nr 5 do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku. Ankiety zostały przesłane do absolwentów. Uzyskane wyniki wskazują na pozytywne oceny wszystkich aspektów funkcjonowania szkoły, zarówno w przekroju naukowym, jaki i organizacyjnym.

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2023/2024

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Ze względu na niewielką liczbę absolwentów ankieta nie daje pełnego obrazu ocen. Niezbędna jest też modyfikacja ankiety absolwenta, w celu dopasowania jej do specyfiki szkoły doktorskiej

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Brak, w poprzednim roku akademickim nie było żadnego absolwenta SDNS.

Dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB
(do 31.08.2024 r)

Dyrektor Szkoły Doktorskiej UwB (od 01.09.2024 r.)

Dr hab. Ewa Gruszewska, prof. UwB

4. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁANIA SYSTEMU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W SZKOLE DOKTORSKIEJ NAUK ŚCISŁYCH I PRZYRODNICZYCH UNIwersYTETU W BIAŁYMSTOKU W ROKU AKADEMICKIM 2023/2024

Uniwersytet w Białymstoku prowadzi trzy szkoły doktorskie, w których uprawnienia, a także opieka i odpowiedzialność naukowa dzielone są, za zgodą Senatu, na jednostki organizacyjne uczelni. Szkoła Doktorska Nauk Ścisłych i Przyrodniczych (SDNSiP) w roku sprawozdawczym 2023/2024 kształciła 40 doktorantów w czterech dyscyplinach naukowych: nauki biologiczne, nauki chemiczne, nauki fizyczne oraz matematyka (Tabela 1).

Tabela 1. Liczba doktorantów SDNSiP (według stanu z 30 grudnia 2023 r.)

Rok kształcenia	Dyscyplina			
	nauki biologiczne	nauki chemiczne	nauki fizyczne	matematyka
pierwszy	6	3	1	1
drugi	2	7	1	-
trzeci	5	2	3	-
czwarty	1	5	3	-
Razem	14	17	8	1

Na koniec września 2023 roku 35 doktorantów spełniających wymogi określone programem kształcenia i Regulaminem Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych zostało wpisanych na kolejny rok kształcenia - trzynastu osób w dyscyplinie nauki biologiczne (6 osób na II rok, 2 osoby na III rok oraz 5 osób na IV rok), jedenastu – nauki chemiczne (2 osoby na II rok, 7 osób na III rok, 2 osoby na IV rok), a pięć - nauki fizyczne (1 osoba na II rok, 1 osoba na III rok oraz 3 osoby na IV rok). Cztero doktorantów (dyscyplina: 2 – nauki chemiczne oraz 2 – nauki fizyczne) złożyło rozprawę doktorską wraz z pozytywną opinią promotora, pozostali doktoranci z IV roku (jeden z dyscypliny nauk biologicznych, troje z dyscypliny nauk chemicznych oraz jeden z dyscypliny nauk fizycznych) wystąpili z wnioskiem o przedłużenie terminu złożenia rozprawy doktorskiej.

W okresie sprawozdawczym Zespół ds. Jakości Kształcenia Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku działał w następującym składzie:

- dr hab. Monika Naumowicz, prof. UwB - przewodnicząca Zespołu,
- prof. dr hab. Joanna Karpińska - przedstawiciel dyscypliny nauk chemicznych,
- dr hab. Andrzej Bajguz, prof. UwB - przedstawiciel dyscypliny nauk biologicznych,
- dr hab. Dariusz Satuła, prof. UwB - przedstawiciel dyscypliny nauk fizycznych,
- mgr Izabela Kurowska - przedstawiciel doktorantów.

Zespół podjął następujące działania dotyczące oceny jakości kształcenia w SDNSiP:

- monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych prowadzących zajęcia z doktorantami,
- monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia,
- ocena jakości zajęć dydaktycznych,
- monitorowanie warunków kształcenia i jego organizacji,
- monitorowanie wsparcia doktorantów w procesie uczenia się,
- ocena mobilności doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia.

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

Zespół przeprowadził analizę programu kształcenia obowiązującego w Szkole Doktorskiej pod kątem jego spójności z efektami uczenia się. Dokonana została również ocena dostępności informacji dotyczących zawartości merytorycznej poszczególnych zajęć oraz informacji na temat wymagań egzaminacyjnych i zaliczeń. Obowiązujący plan kształcenia dostępny jest na stronie internetowej szkoły doktorskiej, a sylabusy przedmiotowe - w systemie USOS.

W roku akademickim 2023/2024 kształcenie doktorantów w dyscyplinach: nauki biologiczne, nauki chemiczne oraz matematyka i nauki fizyczne prowadzone było w SDNSiP zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji (PRK).

Czternastu doktorantów wypełniło ankietę ewaluacyjną szkoły doktorskiej, co stanowi 40% wszystkich doktorantów wpisanych na kolejny rok kształcenia. Wypełniono 54 kwestionariuszy ankiet (na 134 możliwych do wypełnienia) w zakresie wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem, co stanowi 40% liczby ankiet możliwych do wypełnienia. Doktoranci zostali poproszeni o wypełnienie ankiet poprzez system USOS.

Analiza wyników ankiet wypełnionych przez doktorantów, za okres sprawozdawczy 2023/2024, potwierdza wysoką ocenę zajęć dydaktycznych prowadzonych we wszystkich dyscyplinach naukowych szkoły.

1. MONITOROWANIE KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH LUB PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA Z DOKTORANTAMI

Proces monitorowania kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z doktorantami w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych odbywa się według kryteriów zawartych w § 4 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w *sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku*.

1.1. Analiza kadry naukowej

Wybór pracowników naukowych do przedmiotów oferowanych w ramach programu SDNSiP dokonywany jest w porozumieniu z Dziekanami Wydziału Biologii, Chemii, Matematyki oraz Fizyki. Wskazują oni pracowników o odpowiednich kwalifikacjach do prowadzenia zajęć oferowanych w danym cyklu kształcenia, zgodnie z § 6 ust 5 Regulaminu SDNSiP, według którego zajęcia z doktorantami prowadzą samodzielni pracownicy naukowi z danej dyscypliny (profesorowie lub doktorzy habilitowani) oraz w wyjątkowych sytuacjach osoby ze stopniem doktora. Wymóg ten nie dotyczy osób prowadzących lektoraty z języka obcego, a w przypadku innych zajęć osób spoza uczelni mających wybitne osiągnięcia naukowe lub doświadczenie zawodowe. Obsada zajęć opiniowana jest przez członków Rady Naukowej.

W roku akademickim 2023/2024 skład kadry SDNSiP stanowiło 49 samodzielnych pracowników naukowych reprezentujących dziedzinę nauk ścisłych i przyrodniczych (w tym 17 z tytułem profesora) zatrudnionych na Wydziale: Biologii (5 profesorów, 13 doktorów habilitowanych), Chemii (6 profesorów, 10 doktorów habilitowanych), Fizyki (3 profesorów, 6 doktorów habilitowanych) i Matematyki (1 profesor i 2 doktorów habilitowanych). Ponadto, przedmioty z modułu kształcenia ogólnego, wspólne dla wszystkich szkół doktorskich UwB, prowadzone były przez jedną osobę z tytułem profesora z Wydziału Prawa, jedną osobę z tytułem profesora z Wydziału Filologicznego oraz czterech doktorów z: Wydziału Fizyki, Wydziału Prawa oraz Wydziału Zarządzania. Dodatkowo, obowiązkowe szkolenie z BHP prowadził pracownik niesamodzielny z dużym doświadczeniem w zakresie takich zajęć, będący specjalistą ds. BHP na Uniwersytecie w Białymstoku.

Podczas doboru kadry akademickiej brany jest pod uwagę dorobek naukowy nauczyciela i jakość prowadzonych przez niego zajęć. Weryfikacja odbywa się poprzez hospitowanie pracowników prowadzących zajęcia oraz na podstawie ankiet oceniających wypełnianych anonimowo przez doktorantów.

Wszyscy wskazani nauczyciele akademicy posiadają dorobek publikacyjny adekwatny do reprezentowanej dyscypliny, zgodny z prowadzonymi przedmiotami i obejmujący różnego typu

prace: opracowania monograficzne, rozdziały w monografiach, publikacje oryginalne w czasopiśmie zamieszczonych w Journal Citation Reports (JCR) oraz w innych czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym i krajowym. Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa i zgodna z działalnością naukową poszczególnych nauczycieli akademickich oraz tematyką przygotowywanych rozpraw doktorskich.

Kadra naukowo-dydaktyczna SDNSiP nie wymaga odrębnego systemu oceny działalności naukowej czy monitorowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Ocena taka dokonywana jest w ramach oceny okresowej przez odpowiednie Wydziałowe Komisje Oceniające oraz na bieżąco przez poszczególne władze dziekańskie. Aktywność naukowa i dydaktyczna zatrudnionej kadry akademickiej odbywa się również na podstawie Karty Osiągnięć Pracownika oraz sprawozdań rocznych składanych dziekanom poszczególnych jednostek.

Doskonalenie pracowników na gruncie naukowym następuje poprzez samokształcenie oraz udział w szkoleniach, sympozjach i konferencjach, a także poprzez regularne publikowanie wyników badań w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym.

1.2. Obsada zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich pod kątem zgodności ich kwalifikacji zawodowych z prowadzonymi zajęciami

Przydzielając zajęcia dydaktyczne wskazanym pracownikom uwzględnia się ich kwalifikacje, specjalności badawcze oraz dorobek naukowy. Na podstawie analizy publikacji kadry, sylabusów przedmiotowych, ankiet, rozkładu zajęć oraz konsultacji z doktorantami można stwierdzić, że obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa i zgodna z kompetencjami naukowymi nauczycieli akademickich.

Szereg pracowników realizuje granty badawcze obejmujące tematykę zgodną z reprezentowanymi przez nich dyscyplinami naukowymi. Pracownicy w trakcie realizacji zadań badawczych wykorzystują systematycznie rozwijane stanowiska pomiarowe, a także najnowszą aparaturę naukowo-badawczą zakupioną na potrzeby Kampusu oraz Centrum Syntezy i Analizy BioNanoTechno Uniwersytetu w Białymstoku. Wyniki badań z grantów publikowane są w renomowanych czasopiśmie naukowych.

Oferta potencjalnych promotorów (do wyboru dla kandydatów na doktorantów) zamieszczana jest kilka miesięcy przed rozpoczęciem procesu rekrutacji na stronie internetowej szkoły. Oferta ta, oprócz danych potencjalnych promotorów, zawiera także informacje o obszarach badawczych, w których się specjalizują. Rada Naukowa, w procesie wyznaczania promotorów, weryfikuje zgodność wybranego przez doktoranta tematu rozprawy doktorskiej z polem badawczym wnioskowanego promotora, tzn. z wnioskiem o wyznaczenie promotora składany jest wykaz jego najważniejszych osiągnięć naukowych.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Obsada zajęć dydaktycznych w SDNSiP jest prawidłowa i zgodna z dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich. Monitorowanie standardów akademickich w szkole odbywa się w sposób prawidłowy. Ocena kompetencji i doświadczenia nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia z doktorantami SDNSiP odbywa się we właściwy sposób.

W celu podniesienia jakości kształcenia zespół rekomenduje:

- 1) kontynuację współpracy z dziekanami i prodziekanami ds. kształcenia wydziałów podczas obsady zajęć w szkole,
- 2) monitorowanie procesu dydaktycznego poprzez hospitacje pracowników,
- 3) wykorzystanie wyników ankiet oceny zajęć dokonanych przez doktorantów dotyczących poszczególnych wykładowców, podejmowanie działań uwzględniających opinie doktorantów.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Obsada zajęć dydaktycznych w SDNSiP jest prawidłowa i zgodna z dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich. Monitorowanie standardów akademickich w szkole odbywa się w sposób prawidłowy. Ocena kompetencji i doświadczenia nauczycieli akademickich i innych osób

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

prowadzących zajęcia z doktorantami SDNSiP odbywa się we właściwy sposób. W celu podniesienia jakości kształcenia zespół rekomenduje: 1) kontynuację współpracy z dziekanami wydziałów podczas obsady zajęć w szkole, 2) monitorowanie procesu dydaktycznego poprzez hospitacje pracowników, 3) wykorzystanie wyników ankiet oceny zajęć dokonanych przez doktorantów dotyczących poszczególnych wykładowców, podejmowanie działań uwzględniających opinie doktorantów.

Zgodnie z zaleceniami Zespołu ds. Jakości Kształcenia utrzymana została zarówno współpraca z dziekanami podczas obsady zajęć w szkole, jak i monitorowanie obsady zajęć. Przeprowadzono również hospitacje na wybranych zajęciach. Podczas wyboru pracowników naukowych do przedmiotów oferowanych w ramach programu kształcenia analizowano również wyniki ankiet oceny zajęć dokonanych przez doktorantów.

2. MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych odbywa się według kryteriów zawartych w § 5 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku*.

Podstawą działania Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych UwB w roku sprawozdawczym są dokumenty uchwalone przez Senat UwB w świetle ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.) oraz Zarządzenia i Komunikaty Rektora UwB:

- Zarządzenie nr 8 Rektora UwB z dn. 27.03.2019 r. w sprawie *utworzenia szkół doktorskich w Uniwersytecie w Białymstoku*;
- Uchwała nr 3077 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie *uzgodnienia Regulaminu Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku* wraz z załącznikiem do niniejszej Uchwały stanowiącym *Uzgodniony Regulamin Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku*;
- Program szkoły – Uchwała nr 3159 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 22 lutego 2023 r. w sprawie *ustalenia obowiązującego od roku akademickiego 2023/2024, programu kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych*
  - o Załącznik nr 1 (Program kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku);
  - o Załącznik nr 2 (Study programme at the Doctoral School of Exact and Natural Sciences at the University of Białystok).
- Zarządzenie nr 4 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 5 stycznia 2023 r. w sprawie *określenia warunków i trybu kierowania za granicę pracowników, doktorantów, studentów Uniwersytetu w Białymstoku, wykonawców projektów niebędących pracownikami Uniwersytetu w Białymstoku oraz wprowadzenia wzoru wniosku o skierowanie za granicę i wzoru wniosku rozliczenia kosztów podróży zagranicznej*;
- Komunikat nr 2 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 1 marca 2024 r. w sprawie *wysokości stypendium doktoranckiego dla doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku obowiązującej w roku akademickim 2023/2024, od 1 stycznia 2024 r. do 30 września 2024 r.*;
- Zarządzenie nr 32 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie *określenia wzoru zaświadczenia o ukończeniu szkoły doktorskiej w Uniwersytecie w Białymstoku*.

Dokumenty wprowadzone przez Dyrektora SDNS UwB:

- Komunikat nr 4/2022 Dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych UwB z dnia 3 października 2022 r. w sprawie *wzorów sprawozdań: rocznego i śródkresowego oraz wzoru opinii promotora obowiązujących od roku akademickiego 2022/2023 w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku*;

2.1. Adekwatność programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK

Obowiązujący w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickiego 2023/2024 program kształcenia dostępny jest na stronie internetowej szkoły. Analiza programu kształcenia wskazuje adekwatność programu oraz formy przeprowadzanych zajęć z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Program jest dostosowany do specyfiki i formy kształcenia.

Program kształcenia w części wspólnej dla wszystkich doktorantów oraz dotyczącej poszczególnych ścieżek dyscyplin spełnia wymogi przewidziane w przepisach prawa.

Struktura programu kształcenia wyodrębnia:

- moduł kształcenia ogólnego,
- moduły kształcenia w dyscyplinach: nauk biologicznych, nauk chemicznych, matematyki i nauk fizycznych,
- moduł przygotowania rozprawy doktorskiej,
- moduł praktyk zawodowych.

Moduły kształcenia umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, zarówno w wymiarze wiedzy, kompetencji, jak i umiejętności. Do wszystkich przedmiotów przypisane zostały efekty uczenia się uwzględniające elementy pracy doktoranta niezbędne do ich osiągnięcia. Doktorantom oferowany jest wybór zajęć specjalistycznych w dyscyplinach, konwersatoriach spoza dyscypliny oraz przedmiotach rozwijających umiejętności miękkie. Umożliwia to ukierunkowanie kształcenia na obszary indywidualnych zainteresowań badawczych.

Elementy Indywidualnego Planu Badawczego (IPB) obowiązujące doktorantów SDNSiP zostały wprowadzone w § 6 ust. 8-9 Uchwały nr 3077 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie uzgodnienia Regulaminu Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku wraz z załącznikiem do niniejszej Uchwały stanowiącym Uzgodniony Regulamin Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku.

Obowiązkiem doktorantów pierwszego roku, do końca 12 miesiąca od rozpoczęcia kształcenia w szkole, jest złożenie opracowanych indywidualnych planów badawczych zatwierdzonych i podpisanych przez promotorów i promotorów pomocniczych. Doktoranci, na prośbę Zespołu ds. Jakości Kształcenia SDNSiP, wstępne opracowania IPB złożyli w czerwcu roku sprawozdawczego. Umożliwiło to Zespołowi dogłębną ich analizę pod wieloma względami: harmonogramu przygotowania rozprawy doktorskiej, koncepcji rozprawy doktorskiej, zakładanych etapów pracy naukowej i terminów ich wykonania oraz pozostałych planowanych aktywności doktoranta. Sprawdzono również zgodność IPB z regulaminem szkoły, obowiązkami promotorów oraz ustalonymi elementami planu badawczego. Szczególną uwagę zwrócono na cele naukowe, dydaktyczne lub inne odnoszące się do efektów uczenia się na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Każdemu doktorantowi wskazano elementy planu badawczego wymagające uwzględnienia, poprawienia i/lub uzupełnienia, a następnie, czasem po kilkukrotnych weryfikacjach, indywidualne plany badawcze wszystkich doktorantów zostały pozytywnie zatwierdzone przez Zespół ds. Jakości Kształcenia.

W październiku 2023 doktoranci aktualnego III roku zostali ocenieni przez Komisję ds. przeprowadzenia ocen śródkresowych. Wszyscy doktoranci uzyskali oceny pozytywne dotyczące realizacji przez nich indywidualnych planów badawczych.

Do połowy września 2023 doktoranci II roku składali sprawozdania śródkresowe, podsumowujące ich pracę w ciągu 2 lat kształcenia w szkole. Sprawozdania były uzupełnione o aktualny stan pracy doktorskiej oraz potwierdzenia wszystkich aktywności realizowanych przez daną osobę (dokumenty). Materiały te zostały przekazane w elektronicznej wersji Komisjom do przeprowadzenia ocen śródkresowych na miesiąc przed terminem ocen.

2.2. Sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK

Zakres wymagań i formy oceniania są adekwatne wobec zakładanych efektów uczenia się. Doktoranci mają dostęp do wyraźnie sprecyzowanych informacji na temat stosowanych zasad oceniania, np. w sylabusach przedmiotowych. Wymagania egzaminacyjne nie budzą zastrzeżeń. Są one na bieżąco monitorowane przez Zespół ds. Jakości Kształcenia SDNSiP. Prowadzący na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu informują doktorantów o wymaganiach przedmiotowych i formie zaliczenia/egzaminu. Poza tym informacje o wymaganiach egzaminacyjnych i formie egzaminu zawarte są w sylabusach przedmiotowych. Zaliczenia i egzaminy odbywają się głównie w formie prac pisemnych. Zakres wymagań i forma egzaminu są zgodne z zakładanymi efektami uczenia się znajdującymi się w sylabusach. Procedury zatwierdzania i monitorowania programów oraz efektów uczenia się są nadzorowane przez Zespół ds. Jakości Kształcenia.

W roku akademickim 2023/2024 koordynatorzy przedmiotów zostali zobowiązani do zamieszczenia sylabusów przedmiotowych w systemie USOS. W wyniku weryfikacji zawartości sylabusów pojawiło się szereg uwag, które zostały przekazane pracownikom naukowym w celu usunięcia uchybień. Błędy zawartości sylabusów związane były z ich niewypełnieniem w całości lub części lub z niezgodnością obu części. Pojawiły się też wątpliwości co do prawidłowości wypełnienia poszczególnych pól. Wnioski z pracy zespołu nad sylabusami zostały przekazane pracownikom naukowym prowadzącym zajęcia w szkole wraz z instrukcją wypełnienia sylabusu.

W roku akademickim 2023/2024 realizację zajęć wynikających z programu oraz weryfikację osiągniętych przez doktorantów efektów uczenia się należy ocenić pozytywnie. Zajęcia odbywały się stacjonarnie, a ocenę uzyskanych efektów przeprowadzono w trybie bezpośrednim. Weryfikacja końcowych efektów uczenia się była w pełni adekwatna do założeń wstępnych wskazanych w sylabusach przez osoby prowadzące przedmioty w szkole. Nie zgłaszano żadnych trudności związanych z realizacją zajęć przewidzianych w programie kształcenia.

2.3. Jakość opieki naukowej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej

W SDNSiP UwB oferowany jest zindywidualizowany model opieki naukowej, o czym świadczą proporcje doktorantów do pracowników samodzielnych. W roku sprawozdawczym na wydziałach konstytuujących szkołę zatrudnionych było 78 pracowników samodzielnych, z czego 49 (63%) prowadziło zajęcia w szkole doktorskiej, a sumaryczna ilość doktorantów na I, II, III i IV roku kształcenia wynosiła 40 osób. Kształcenie odbywa się w trybie indywidualnym pod bezpośrednią opieką promotora lub promotorów.

Wszyscy doktoranci pierwszego roku, w terminie 30 dni od rozpoczęcia kształcenia, wystąpili do dyrektora szkoły doktorskiej z wnioskiem o wyznaczenie promotora lub promotorów (wzór wniosku udostępniony jest na stronie szkoły doktorskiej w odpowiedniej zakładce). Wszystkie wymagania, zadania oraz sposób wyznaczania promotora, promotorów i promotora pomocniczego reguluje Rozdział VII Regulaminu Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych (Uchwała Senatu UwB nr 3077 z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie uzgodnienia Regulaminu Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku wraz z załącznikiem do niniejszej Uchwały stanowiącym Uzgodniony Regulamin Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku). Do wniosku doktoranci dołączyli oświadczenia wybranych przez nich kandydatów na promotora o wyrażeniu zgody na sprawowanie opieki naukowej wraz z wykazem najważniejszych osiągnięć naukowych (w tym publikacji) kandydata z ostatnich 5 lat. Rada Naukowa pozytywnie zaopiniowała te wnioski. W przewidzianym ustawowo czasie, do 3 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia, Dyrektor Szkoły wyznaczył promotorów wszystkim doktorantom. Podczas wyznaczania promotorów szczególną uwagę zwrócono na zgodność tematyki badań proponowanych przez doktorantów ze specjalnościami kandydatów na promotorów, jakością badań prowadzonych przez wskazanych nauczycieli akademickich oraz ich dotychczasowe osiągnięcia w kształceniu młodej kadry. Do końca roku akademickiego na podstawie pozytywnych opinii Rady Naukowej wskazano również promotorów pomocniczych do niektórych rozpraw doktorantów (powołanie promotora pomocniczego możliwe jest do 12 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia).

Opieka naukowa nad doktorantem rozpoczyna się od pierwszych dni doktoranta w szkole. Wszyscy doktoranci I roku, od momentu wyznaczenia promotora stali się członkami zespołów badawczych, w których realizują swoją pracę naukową nad rozprawą w środowisku naukowym. Umożliwia to pozyskanie kontaktów naukowych oraz zapoznanie się z badaniami prowadzonymi w obszarze naukowym, który interesuje doktoranta. Niektórzy z nich, podobnie jak doktoranci II, III czy IV roku, zostali zatrudnieni przez promotorów w roli wykonawców w projektach badawczych (finansowanych ze środków pozauniwersyteckich).

Promotorzy pomagali doktorantom w występowaniu o środki finansowe oraz w tworzeniu indywidualnego programu mobilnościowego (staże naukowe, konferencje czy szkolenia). Wspierali ich aktywność organizacyjną, a w przypadku doktorantów pierwszego roku doradzali w zakresie konstruowania indywidualnego programu badawczego. Ponadto, wnieśli duży wkład w publikacje naukowe przygotowywane przez doktorantów.

Ważnym elementem opieki naukowej są seminaria naukowe, na których doktoranci sprawozdają i poddają krytycznej dyskusji (ocenie) postępy własnej pracy badawczej. Seminaria naukowe doktorantów odbywające się w SDNSiP mają charakter otwarty, zapraszani są na nie wszyscy pracownicy Wydziałów konstytuujących szkołę w celu zintensyfikowania rozwoju naukowego doktorantów. Ogłoszenia o seminarium umieszczane są na stronie internetowej szkoły, na stronach Wydziałów Biologii, Chemii, Fizyki i Matematyki oraz rozsyłane są pracownikom drogą elektroniczną na adresy w domenie uniwersyteckiej (@uwb.edu.pl), co umożliwia udział wszystkich zainteresowanych osób, w tym pracowników wydziałów.

Dyrektor SDNSiP zorganizował spotkania z doktorantami, oddzielnie dla każdego rocznika (w październiku i czerwcu roku sprawozdawczego), na których omówione zostały sprawy dotyczące organizacji roku szkolnego, możliwości skorzystania z dofinansowania pochodzącego z subwencji dla SDNSiP, indywidualnego planu badawczego lub oceny śródkresowej. Ponadto, zarówno doktoranci jak i promotorzy zachęceni byli do indywidualnych spotkań, na których wyjaśniane były wszelkie niejasności dotyczące kształcenia w SDNSiP.

Doktoranci I roku złożyli uzgodniony z promotorami indywidualny plan badawczy oraz koncepcję rozprawy doktorskiej – pierwsze wersje w czerwcu 2024 roku, ostateczne – do końca września 2024 roku. Wszystkie złożone IPB zostały zatwierdzone przez dyrektora szkoły. Doktoranci złożyli sprawozdania roczne, które zostały poddane analizie przez dyrektora szkoły, poprawione w niektórych przypadkach po konsultacjach z dyrektorem i pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową. W dużej części sprawozdań umieszczone zostały uwagi członków Rady Naukowej. Wszystkie sprawozdania roczne zatwierdzone przez dyrektora szkoły do dnia 30 września 2024 r. Należy ocenić dobrze jakość opieki naukowej nad doktorantami SDNSiP, przejawem tego jest dopełnienie obowiązków przez doktorantów oraz pozytywna ocena wystawiona przez promotorów w sprawozdaniach rocznych.

W roku sprawozdawczym 5 doktorantów IV roku kształcenia powinno złożyć pracę doktorską zgodnie z terminami zapisanymi w IPB. Czterech z nich przedłożyło Dyrekcji wnioski o przedłużenie kształcenia. Wszystkie wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone i doktoranci otrzymali możliwość ukończenia prac doktorskich w roku akademickim 2024/2025. Trzech doktorantów będących na przedłużeniach 4 roku złożyło rozprawę doktorską wraz z pozytywną opinią promotora, jeden doktorant złożył wniosek o kolejne przedłużenie kształcenia. Wniosek został pozytywnie zaopiniowany.

2.4. Rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej

Rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Zarządzeniu nr 52 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie zasad organizacji pracy komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku oraz w Zarządzeniu nr 40 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 5 lipca 2022 r. zmieniającym Zarządzenie nr 52 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie zasad organizacji pracy komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów szkół

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku. Zarządzenia zostały opracowane zgodnie z wymogami zdefiniowanymi w Statucie Uniwersytetu w Białymstoku (§ 17 ust. 2 i ust. 4 pkt 2).

Ocena śródkresowa jest przeprowadzana zgodnie z wymogami zawartymi w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 478 z późn. zm.) oraz w regulaminie Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych (§ 13). Celem jej jest podniesienie jakości kształcenia oraz weryfikacja postępów doktoranta w połowie podstawowego okresu kształcenia. Podczas oceny śródkresowej sprawdzany jest stan realizacji Indywidualnego Programu Badawczego IPB.

W roku sprawozdawczym rektor, na wniosek dyrektora szkoły, w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych powołał trzy komisje do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów, którzy rozpoczęli kształcenie w szkole doktorskiej w roku akademickim 2022/2023 - Decyzja nr 9 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 9 lipca 2024 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych.

Dla każdej dyscypliny powołano oddzielne trzyosobowe komisje z udziałem doktorów habilitowanych lub profesorów z dyscypliny w jakiej przygotowywana jest rozprawa doktorska, w tym jeden członek komisji zatrudniony był poza Uniwersytetem w Białymstoku. Kandydatury do składu komisji, zaproponowane przez Dziekanów poszczególnych Wydziałów, dyskutowane były i opiniowane na posiedzeniu Rady Naukowej SDNSiP po sprawdzeniu ich bezstronności, a także braku powiązań naukowych z promotorem, promotorem pomocniczym lub doktorantem (wspólne publikacje, projekty badawcze).

W związku z koniecznością przystąpienia do oceny śródkresowej w II semestrze roku akademickiego odbyło się spotkanie z Dyrektorem SDNSiP.

Dyrektor szkoły doktorskiej podał terminy obrad komisji z ponad dwumiesięcznym wyprzedzeniem. Dla komisji dokonującej oceny śródkresowej dwóch doktorantek z dyscypliny nauki biologiczne ustalono termin 4 października 2024 r., siedmiorga doktorantów z dyscypliny nauki chemiczne ustalono termin 7 października 2024 r., dla jednej doktorantki z dyscypliny nauki fizyczne – 15 października 2024 r.

Doktoranci odebrali pisemne zaproszenia na obrady komisji z sekretariatu szkoły. Następnie, w wyznaczonym terminie, złożyli w sekretariacie szkoły oryginały sprawozdania i opinii promotora, promotorów lub promotora i promotora pomocniczego wraz z załącznikami określonymi we wzorze sprawozdania (np. IPB, koncepcja rozprawy doktorskiej, skany opublikowanych i przyjętych do druku artykułów, poświadczenia o udziale w konferencjach czy zaświadczenie potwierdzające odbycie stażu) oraz przesłali je elektronicznie na adres szkoły doktorskiej w formie skanu załączonego do wiadomości wysłanej z konta pocztowego doktoranta z domeny uwb.edu.pl. Wzór sprawozdania określony został w Komunikacie nr 4/2022 Dyrektora SDNSiP z dnia 3 października 2022 r. w sprawie wzorów sprawozdań: rocznego i śródkresowego oraz wzoru opinii promotora obowiązujących od roku akademickiego 2022/2023 w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Białymstoku. Za zawartość merytoryczną sprawozdania odpowiadał doktorant i promotor (promotorzy). Pracownik szkoły sprawdzał jedynie, czy sprawozdanie przygotowano na właściwym formularzu, czy zawierało wszystkie wymagane podpisy oraz czy wersja elektroniczna jest identyczna z oryginałem dokumentu.

Członkowie komisji otrzymali dokumenty doktorantów w wersji elektronicznej (sprawozdanie, opinia promotora oraz załączniki określone we wzorze sprawozdania) wraz z informacjami dotyczącymi formalnej strony przeprowadzania ocen. Każdy członek komisji indywidualnie dokonał oceny osiągnięć poszczególnych doktorantów na podstawie sprawozdania śródkresowego, opinii promotora oraz załączonej dokumentacji według wzoru oceny stanowiącego Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 52 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie zasad organizacji pracy komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku oraz Zarządzenie nr 40 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 5 lipca 2022 r. zmieniające Zarządzenie nr 52 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie zasad organizacji pracy komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku. Ocenie poddano następujące elementy: 1) przygotowanie rozprawy doktorskiej (stopień zaawansowania pracy i badań); 2) aktywność

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

naukowo-badawcza, w tym: opublikowane/złożone artykuły naukowe, czynne uczestnictwo w konferencjach, złożenie wniosku grantowego, zrealizowane staże; 3) upowszechnianie wyników badań; 4) pozostałe aktywności odnoszące się do efektów kształcenia w szkole doktorskiej; 5) realizacja celów/zadań zapisanych w indywidualnym planie badawczym, w tym terminowość. Wszystkie oceny indywidualne członków komisji odnoszące się do poszczególnych elementów wyszczególnionych w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 52 Rektora UwB były pozytywne. Oceny te zostały przekazane do sekretariatu szkoły przed rozpoczęciem obrad komisji.

Obrady komisji rozpoczynały się od rozmowy z ocenianym doktorantem, który najpierw przedstawiał komisji swoje dotychczasowe osiągnięcia, a następnie odpowiadał na pytania zadane przez członków komisji dotyczące postępów w realizacji Indywidualnego Planu Badawczego. Następnie członkowie komisji podczas niejawnego posiedzenia dokonali ponownie, tym razem wspólnie, szczegółowej analizy sprawozdania śródkresowego, w szczególności porównując je z treścią IPB. Komisja wystawiła na piśmie ocenę śródkresową wraz z uzasadnieniem według wzoru oceny śródkresowej określonego Załącznikiem nr 3 do Zarządzenia nr 52 Rektora UwB. Z posiedzeń komisji sporządzane były protokoły wg wzoru podanego w Załączniku nr 2 do Zarządzenia nr 52 Rektora UwB. Żaden członek komisji nie przedstawił w formie pisemnej odrębnego zdania, wraz z uzasadnieniem, do protokołu i oceny śródkresowej. Rektor, dyrektor, promotorzy i promotorzy pomocniczy nie uczestniczyli w obradach komisji.

Komisje do spraw oceny śródkresowej wystawiły pozytywną ocenę wszystkim doktorantom. Wyniki oceny śródkresowej wraz z uzasadnieniem są jawne i zostały umieszczone na stronie internetowej szkoły doktorskiej.

Doktoranci osobiście odebrali wynik oceny śródkresowej w sekretariacie szkoły doktorskiej. Żaden z nich nie wniósł odwołania do komisji odwoławczej od wyniku oceny śródkresowej.

2.5. Skuteczność kształcenia doktorantów

Skuteczność kształcenia doktorantów opiera się na danych dotyczących ich aktywności naukowej, poziomu realizacji programu kształcenia oraz stopnia realizacji Indywidualnego Planu Badawczego, w tym stopnia zaawansowania rozprawy doktorskiej. Dane zostały pozyskane z rocznych sprawozdań doktorantów. Liczba doktorantów, którzy złożyli sprawozdania w roku akademickim 2023/2024 – 35 osób, w tym z I roku - 10 osób, II roku - 10 osób, III roku - 10, IV roku - 5 osób oraz po przedłużeniu IV roku – 4 osoby.

W roku akademickim 2023/2024 czterech doktorantów SDNSiP złożyło rozprawy doktorskie wraz z pozytywną opinią promotora - publiczna obrona rozprawy doktorskiej w dyscyplinie nauki fizyczne odbyła się 25 marca 2024 r. na Wydziale Fizyki Uniwersytetu w Białymstoku, natomiast w dyscyplinie nauki chemiczne odbyła się 17 czerwca 2024 r., na Wydziale Chemii Uniwersytetu w Białymstoku. Procedury awansowe dwóch pozostałych doktorantów na dzień dzisiejszym są w toku.

Na podstawie danych zawartych w rocznych sprawozdaniach stwierdzono, że doktoranci SDNSiP byli autorami bądź współautorami 35 artykułów na łączną sumę 3555 punktów ministerialnych oraz złożyli do druku po recenzjach 5 artykułów (oczekiwana punktacja to 180 punktów), ponadto złożonych do wydawnictw zostało 21 tekstów artykułów (oczekiwana punktacja to 1240 punktów). Widoczne są starania doktorantów o publikacje wyników badań w wysoko punktowanych czasopismach. Należy to uznać za przejaw dbałości o jakość badań naukowych doktorantów. Niestety część doktorantów wykazuje się znacznie mniejszą aktywnością publikacyjną od pozostałych.

Doktoranci uczestniczyli łącznie w 205 warsztatach, szkoleniach, wykładach itp. Współorganizowali 22 wydarzenia na rzecz UwB. Warto podkreślić również uczestnictwo doktorantów w 22 komisjach uczelnianych, krajowych i międzynarodowych.

Brali udział w organizacji olimpiady chemicznej, Podlaskiego Festiwalu Nauki i Sztuki, Spotkań z Nauką na UwB, Młodzieżowego Uniwersytetu Przyrodniczego czy Nocy Biologów. Wśród doktorantów SDNSiP są m.in. członkowie Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Koła Naukowego Chemików UwB oraz Koła Naukowego Biologów UwB, a także reprezentanci Rady Uczelnianej Samorządu Doktorantów UwB, Komisji ds. Nauki i Zatrudnienia UwB, Zarządu Rady Uczelnianej

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

Samorządu Doktorantów, Komisji ds. Kultury i Promocji RUSD, Odwoławczej Komisji Stypendialnej RUSD oraz Senackiej Komisji ds. Kształcenia UwB i Senackiej Komisji ds. Dyskryminacji UwB.

Doktoranci drugiego, trzeciego i czwartego roku odbyli minimum 15 godzin praktyk zawodowych. Zajęcia były przeprowadzane samodzielnie lub, w przypadku braku nadgodzin w danej Katedrze, współprowadzone i były to laboratoria lub seminaria. Wszystkie zajęcia były hospitowane przez promotorów lub koordynatorów przedmiotów i uzyskały ocenę pozytywną. Jedne zajęcia prowadzone były w języku angielskim. W uwagach osób hospitujących umieszczono w protokole m.in. bardzo dobre przygotowanie do zajęć. Dobry kontakt ze studentami i przyjazna atmosfera podczas zajęć, wiedza przekazywana podczas zajęć jest poprawna merytorycznie, prowadzący dbał o przestrzeganie zasad BHP w laboratorium, dbałość o urozmaicenie zajęć. Osoby hospitujące umieściły również szereg zaleceń w protokołach hospitalacji, np.: popracować nad sposobem komunikacji i przekazywania wiedzy, podczas wykonywania zajęć zwracać większą uwagę na prawidłowość pracy studentów w warunkach sterylnych, poświęcić więcej czasu na przedstawienie założeń przeprowadzonego eksperymentu, aby studenci bardziej świadomie wykonywali zadania na kolejnych zajęciach, większe skupienie i koncentracja przy rozwiązywaniu zadań.

Ocena jakości opieki naukowej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej doktorantów dokonana została na podstawie wyników ankiet oceniających jakość kształcenia w szkole doktorskiej (załącznik 3b Uchwały Senatu). Ankietę dotyczącą szkoły doktorskiej wypełniło 14 osób (40%). Ankietowani wysoko ocenili zarówno kształcenie w szkole doktorskiej jak i wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie realizacji IPB (Tabela 2):

Tabela 2. Ogólna ocena kształcenia w SDNSiP

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Brak odpowiedzi
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z kształcenia w szkole doktorskiej?	9	4	1	-	-	-
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	6	7	1	-	-	-
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	5	7	2	-	-	-
Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów itp.) jest wystarczająca?	2	11	1	-	-	-
Czy wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie pisania pracy doktorskiej było wystarczające?	10	3	-	1	-	-
Czy wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie realizacji innych elementów Pana/Pani indywidualnego planu badawczego było wystarczające?	9	5	-	-	-	-

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

Niezmiernie ważnym elementem procesu doskonalenia jakości kształcenia są wnioski z oceny poszczególnych elementów procesu dydaktycznego (Tabela 3). Poszczególne typy zajęć w większości zostały dobrze lub bardzo dobrze ocenione.

Tabela 3. Ocena elementów procesu dydaktycznego w szkole doktorskiej

Poszczególne elementy procesu dydaktycznego w szkole doktorskiej	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy	Brak odpowiedzi
Wykłady	7	7	-	-	-	-	-
Konwersatoria	7	7	-	-	-	-	-
Seminaria	9	4	1	-	-	-	-
Zajęcia fakultatywne	4	7	1	-	-	2	-
Laboratoria	8	4	1	-	-	1	-
Praktyki zawodowe	10	4	-	-	-	-	-

Na zawarte w ankiecie pytanie "Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić przede wszystkim, by poprawić ogólną jakość kształcenia w Pana/Pani szkole doktorskiej?" doktoranci udzielili poniższych odpowiedzi:

- Większa elastyczność w zakresie planu i organizacji.
- Czuje się czasami pominięty jako specjalność chemia organiczna w przydatnościach zajęć. Zajęcia dla chemików analitycznych są bardzo ciekawe, nowoczesne. A z chemii organicznej brak jest takich przedmiotów.
- Przesunąć ocenę śródkresową na czerwiec.
- Zwiększyć wymagania rekrutacyjne.
- Proszę nie ustalać odgórnie planu zajęć doktorantów.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Monitorowanie standardów kształcenia w SDNSiP przebiega prawidłowo zgodnie zarówno z przepisami prawa, jak i wymogami określonymi przez Rektora UwB i dyrektora szkoły. Należy ocenić je jako prawidłowe.

W celu podniesienia jakości kształcenia Zespół rekomenduje kontynuację weryfikacji opracowania, aktualizowania oraz zamieszczania sylabusów w USOS oraz czuwania nad poprawnością sporządzania sylabusów w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji. Zespół rekomenduje również dalsze prowadzenie spotkań szkoleniowych dla samodzielnych pracowników naukowych w zakresie efektywnej i wspierającej opieki naukowej nad doktorantami szkoły; dalsze organizowanie spotkań z doktorantami poszczególnych roczników; mobilizowanie doktorantów do wypełniania ankiet oraz systematyczne monitorowanie uzyskiwanych wyników. Zespół proponuje rozszerzyć ofertę przedmiotów z dyscypliny - zgłaszaną Dyrektorowi Szkoły przez Dziekanów Wydziałów konstytuujących szkołę.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W celu podniesienia jakości kształcenia Zespół rekomendował dalsze dążenie do podniesienia jakości treści zawartych w sylabusach. W tym celu czuwanie nad poprawnością sporządzania sylabusów w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji

zostało przydzielone członkom Rady Naukowej Szkoły reprezentującym daną dyscyplinę naukową - dokonano weryfikacji sylabusów zamieszczonych w USOS – uwagi przekazano prowadzącym. Doktorantom wielokrotnie przypominano o wypełnianiu ankiet oraz zamieszczaniu w nich komentarzy.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Ocena jakości zajęć dydaktycznych w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych odbywa się według kryteriów zawartych w § 6, § 7, § 8 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku oraz Zarządzenia nr 70 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 14 września 2021 r. w sprawie prowadzenia zajęć dydaktycznych i konsultacji, weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się oraz przeprowadzania egzaminów dyplomowych w roku akademickim 2021/2022 w Uniwersytecie w Białymstoku. Dokonywana jest ona w oparciu o analizę: protokołów hospitacji zajęć dydaktycznych (załącznik nr 1 do Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dnia 27.11.2019 r.) oraz ankiet dotyczących oceny wypełniania przez prowadzących zajęcia obowiązków związanych z kształceniem (załącznik nr 2 do Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dnia 27.11.2019 r.)

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w formie wykładów z wykorzystaniem technik audiowizualnych i multimedialnych, laboratoriów wyposażonych w specjalistyczną aparaturę pomiarową i urządzeń badawczych oraz zajęć dyskusyjnych w postaci konwersatoriów.

3.1. Analiza protokołów hospitacji zajęć dydaktycznych

Zgodnie z §7 Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dn. 27.11.2019 r. dyrektor szkoły doktorskiej ma prawo przeprowadzić hospitację zajęć dydaktycznych realizowanych w szkołach doktorskich. Hospitację może też przeprowadzić osoba przez niego upoważniona, będąca członkiem rady naukowej szkoły doktorskiej.

W roku 2023/2024 ramach działań nad zapewnieniem jakości uczenia się wybrane zajęcia realizowane w szkole hospitowane były przez członka rady naukowej szkoły doktorskiej, upoważnionego przez dyrektora szkoły oraz przez dyrektora szkoły. Ramowy plan hospitacji został ustalony na początku roku akademickiego przez dyrektora szkoły. Hospitacje były niezapowiedziane, odbywały się w dowolnym terminie w trakcie roku sprawozdawczego.

W SDNSiP przeprowadzono 6 hospitacji zajęć - hospitacji zajęć dydaktycznych poddany został 2 pracowników z tytułem profesora reprezentujący dyscyplinę nauk biologicznych i matematykę oraz 4 pracowników ze stopniem doktora habilitowanego: 2 przedstawiciele nauk chemicznych i po 1 z nauk biologicznych i matematyki. Z hospitacji sporządzone zostały protokoły, które zostały omówione z ocenianym pracownikiem, a następnie przekazane Dziekanom odpowiednich Wydziałów. Z protokołów wynika, że wszystkie hospitowane zajęcia prowadzone były adekwatnie do wymogów przedmiotów oraz programu kształcenia, zgodnie z zaplanowanymi tematami. Wszyscy hospitowani otrzymali oceny pozytywne w każdym z aspektów.

3.2. Analiza ankiet dotyczących oceny wypełniania przez prowadzących zajęcia obowiązków związanych z kształceniem

W roku akademickim 2023/2024 wśród doktorantów SDNSiP przeprowadzono badania ankietowe dotyczące oceny jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych przez wszystkich pracowników. Wypełniono 54 kwestionariuszy ankiet (na 134 możliwych do wypełnienia), co stanowi 40% liczby ankiet możliwych do wypełnienia.

Ankiety dotyczą wszystkich przedmiotów prowadzonych dla doktorantów SDNSiP w roku akademickim 2023/2024. Pięć przedmiotów było realizowanych przez pracowników naukowych UwB spoza dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych. Cztery przedmioty prowadzone były dla doktorantów ze wszystkich 4 dyscyplin naukowych, pozostałe - oddzielnie dla każdej dyscypliny. Jakość zajęć dydaktycznych oceniana była w 9 kategoriach w skali punktowej od 1 do 5.

W trakcie ankietyzacji dokonano wszelkich starań mających na celu umożliwienie najwyższej

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

anonimowości uczestników. Wydrukowane przez pracownika sekretariatu ankiety zostały rozdane przez przedstawiciela doktorantów pozostałym doktorantom. Następnie, po wypełnieniu, zostały przekazane przez tę samą osobę do sekretariatu. Analizę merytoryczną uzyskanych wyników badań ankietowych przeprowadziła Przewodnicząca Zespołu.

Wyniki analizy ankiet przedstawiono w poniższych tabelach (Tabela 4).

Tabela 4. Ocena jakości zajęć dydaktycznych w opinii doktorantów SDNSiP

Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Obiektywność oceniania	Jasność kryteriów zaliczenia	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji
4,61	4,65	4,53	4,39	4,71	4,49	4,73	4,71	4,59

Na podstawie danych zestawionych w Tabeli 4 można stwierdzić, że respondenci ocenili zajęcia prowadzone w szkole na dobry z plusem, średnia arytmetyczna ocen w poszczególnych kategoriach wahała się od 4,73 do 4,39. Należy uznać, że wszystkie aspekty pracy wykładowców wpływające na jakość prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych zostały ocenione wysoko, przy czym najwyżej – obiektywność oceniania, zaś najniżej – interesujący sposób prowadzenia zajęć.

Reasumując, z analizy kwestionariuszy wynika, że doktoranci wysoko ocenili zajęcia dydaktyczne.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Zajęcia dydaktyczne realizowane w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych odbywają się zgodnie z przepisami prawa, jak i z wymogami określonymi w programie kształcenia SDNSiP. Analiza protokołów hospitacji oraz wyników badań ankietowych wykazała, że zajęcia te oceniane są wysoko. Zespół ds. Jakości Kształcenia zaleca przeprowadzenie hospitacji kolejnej grupy pracowników oraz dalsze zachęcanie doktorantów do wypełniania ankiet oraz zamieszczania komentarzy. W celu podniesienia jakości kształcenia Zespół rekomenduje podjąć działania w kierunku rozpoznania oczekiwań doktorantów, w zakresie wsparcia aktywności naukowej i dydaktyki; w trakcie rozmów z promotorami zwracać uwagę na jakość opieki nad doktorantem. Niezbędne jest zwrócenie uwagi na jakość zajęć prowadzonych przez doktorantów w ramach praktyk zawodowych.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W roku akademickim 2023/2024, kierując się zaleceniami z poprzedniego roku akademickiego, przeprowadzono hospitacje kolejnej grupy pracowników. Wszystkie hospitacje zostały ocenione pozytywnie, a wszystkim hospitolowanym przekazano wnioski z hospitacji. Konsekwentnie zachęcano doktorantów do wypełniania ankiet, przypominano o ich wypełnieniu zawsze po zakończeniu poszczególnych zajęć dydaktycznych, a także wielokrotnie w ciągu roku akademickiego.

Pracownikom prowadzącym zajęcia w SDNSiP przekazano opinie doktorantów dotyczące oceny jakości zajęć dydaktycznych przez nich prowadzonych. Omówiono najlepiej i najgorzej oceniane elementy oceny oraz przedyskutowano możliwości poprawy najniżej ocenianych elementów.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I JEGO ORGANIZACJI

Monitorowanie warunków kształcenia i jego organizacji w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych dokonane zostało według kryteriów zawartych w § 9 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku oraz na podstawie wyników ankiet ewaluacyjnych szkoły doktorskiej (załącznik nr 3b do Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dnia 27.11.2019 r.)

4.1. Zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, doktorantów oraz ich dostępu do komputerowych baz danych

Doktoranci SDNSiP mają możliwość korzystania z zasobów Biblioteki Głównej UwB. Posiadają także możliwość pracy własnej z wykorzystaniem bogatych zbiorów bibliotek należących do ogólnouczelnianej sieci informacyjno-bibliotecznej UwB, stanowiących biblioteki jednostek uniwersyteckich reprezentujących dyscyplinę naukową, w której podjęli kształcenie.

Na podstawie informacji pochodzących z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród doktorantów SDNSiP z wykorzystaniem kwestionariusza "Ankieta ewaluacyjna szkoły doktorskiej" wynika, że doktoranci dobrze i bardzo dobrze oceniają funkcjonowanie bibliotek we wszystkich aspektach.

Tabela 5. Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej i bibliotek jednostek uniwersyteckich

	Dostępność literatury podstawowej	Ogólne zasoby księgozbioru w zakresie tematyki studiów	Aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)	Sprawność obsługi	Przyjazność obsługi	Godziny otwarcia	Warunki pracy (dotyczy zwłaszcza czytelników)	Możliwość korzystania z elektronicznych baz danych
Biblioteka Uniwersytecka	4,5	4,5	4,56	4,60	4,70	4,90	5,0	4,78
Biblioteki jednostek uniwersyteckich	4,7	4,80	4,67	4,80	4,70	5,0	5,0	4,78

W Tabeli 5 zestawiono ocenę wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej im. Jerzego Giedroycia oraz bibliotek Wydziału Biologii, Chemii, Fizyki i Matematyki wchodzących w skład jednostek uniwersyteckich reprezentujących wybraną przez doktorantów dyscyplinę naukową wskazuje, że doktoranci SDNSiP w skali od 1 do 5 (gdzie 1 oznacza najslabszą ocenę, a 5 najlepszą) dobrze oceniają pracę zarówno Biblioteki Uniwersyteckiej jak i bibliotek jednostek uniwersyteckich.

4.2. Jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, dostęp do Internetu) i jej dostosowanie do ilości doktorantów

Szkoła Doktorska Nauk Ścisłych i Przyrodniczych UwB nie dysponuje własną bazą dydaktyczną. Siedziba szkoły mieści się w budynku Wydziału Chemii. Są to dwa pomieszczenia, w jednym z nich znajduje się sekretariat szkoły, drugie to niewielka sala seminaryjna na ok. 8 osób. Pracownik administracyjny, w ramach 1/2 etatu, zajmuje się obsługą doktorantów zarówno ze szkoły doktorskiej, jak i doktorantów studiów doktoranckich prowadzonych na Wydziale Chemii i Wydziale Biologii.

Pomieszczenie seminaryjne zostało dostosowane do potrzeb doktorantów - wyposażono je w laptop z dostępem do Internetu połączony z rzutnikiem, tablicę sucho ścieralną i tablicę flipchart. W pomieszczeniu tym organizowane są spotkania z ograniczoną liczbą osób lub zajęcia nieprzekraczające pojemności sali. Większość zajęć dydaktycznych realizowanych jest w

nowoczesnych budynkach Wydziału Biologii, Wydziału Chemii, Wydziału Fizyki oraz Wydziału Matematyki należących do kampusu Uniwersytetu w Białymstoku. Infrastruktura dydaktyczna jest dostosowana do liczby studiujących osób. Wszystkie budynki są w pełni przystosowane dla studentów niepełnosprawnych.

Tabela 6. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

Infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana w procesie kształcenia	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
Sale wykładowe	12	2	-	-	-	-
Sale ćwiczeniowe/seminaryjne	12	2	-	-	-	-
Środki audiowizualne i multimedialne	11	2	1	-	-	-
Wyposażenie laboratorium	10	2	1	-	-	1
Dostęp do Internetu	4	1	5	3	1	-

Na podstawie wyników 14 ankiet ewaluacyjnych przeprowadzonych wśród doktorantów, zamieszczonych w Tabeli 6, można stwierdzić, że jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia jest bardzo dobrze oceniana.

4.3. Dostępność i przejrzystość informacji na temat kształcenia, w szczególności informacji o programach kształcenia, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy doktoranckiej, itp.

Informacje na temat kształcenia, w tym akty prawne obowiązujące w SDNSiP zgodnie z obowiązkiem ustawowym zamieszczone są w Biuletynie Informacji Publicznej. Umieszczony jest w nim Regulamin SDNSiP UwB, program kształcenia oraz zasady rekrutacji.

Niezbędne informacje na temat kształcenia umieszczane są na bieżąco na stronie internetowej szkoły w odpowiednich zakładkach oraz w systemie USOS, wysyłane też są równocześnie do doktorantów drogą elektroniczną na adresy w domenie uniwersyteckiej (@uwb.edu.pl). Doktoranci o wszelkich zmianach (np. odwołanie zajęć, terminy ich odpracowania) czy aktualnościach informowani są drogą elektroniczną.

Jak wynika z dwudziestu ankiet ewaluacyjnych szkoły doktorskiej, materiały obejmujące różnorodne informacje dotyczące kształcenia są dostępne i przejrzyste - Tabela 7.

Tabela 7. Ocena informacji na temat kształcenia na stronie internetowej

Dostępność strony internetowej szkoły doktorskiej w zakresie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Programu kształcenia	7	7	-	-	-
Rozkładu zajęć dydaktycznych	7	4	2	-	-
Możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany doktoranckiej	3	9	1	-	-
Konferencji, seminariów, szkoleń skierowanych do doktorantów	5	8	-	-	-
Możliwości uczestniczenia w projektach konkursowych, pozyskania grantów czy stypendiów naukowych	4	7	2	-	-

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

Pracę sekretariatu oceniono bardzo dobrze - Tabela 8. Na pytanie "Ogólna ocena pracy sekretariatu" podano 14 odpowiedzi – wskazało ocenę bardzo dobrą. W miejscu przeznaczonym na propozycje doktoranta w sprawie usprawnienia pracy sekretariatu respondenci napisali:

- Wszystko działa bardzo sprawnie. Zawsze otrzymuje merytoryczną pomoc.
- Pani Magdalena Leśnik świetnie sprawdza się na swoim stanowisku. Jest bardzo kompetentną osobą, nic nie trzeba usprawniać.
- Uważam, że praca sekretariatu jest perfekcyjna. Pani Magdalena Leśnik jest zawsze pomocna, kompetentna i potrafi rozwiązać każdy problem.
- Sekretariat funkcjonuje idealnie.

Tabela 8. Ocena pracy sekretariatu

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Czy godziny otwarcia sekretariatu umożliwiają załatwianie spraw?	10	4	-	-	-
Czy niżej wymienione informacje przekazywane są przez pracowników sekretariatu w sposób wyczerpujący?					
A) informacje dotyczące toku kształcenia	14	-	-	-	-
B) informacje dotyczące spraw stypendialnych	14	-	-	-	-

W wynikach ankiet wskazano, że informacje zawarte w sylabusach są odpowiednie do oczekiwań doktorantów. Wszyscy ankietowani ocenili pozytywnie możliwość pozyskiwania wiedzy o treściach programowych, lekturach przedmiotu oraz kryteriach oceny zaliczanych przedmiotów (Tabela 9). Jeden z respondentów zdecydowanie negatywnie ocenił dostępność informacji o lekturach przedmiotowych w sylabusach.

Tabela 9. Ocena zawartości sylabusów

Czy sylabusy przedmiotów w systemie USOS zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
treści programowych przedmiotów	6	8	-	-	-
lektur przedmiotowych	5	8	-	-	1
kryteriów oceny zaliczanych przedmiotów	7	7	-	-	-

Doktoranci wypowiedzieli się również na temat częstotliwości odwiedzania strony internetowej SDNSiP. Troje z nich odwiedza stronę kilka razy w tygodniu, sześcioro kilka razy w miesiącu i pięcioro - kilka razy w semestrze.

4.4. Organizacja zajęć

Formalnie organizacją zajęć w SDNSiP zajmuje się sekretariat Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych we współpracy z dyrektorem szkoły. Dzięki systemowi USOS doktoranci mogą poprzez Internet sprawdzać swoje postępy w nauce oraz kontaktować się z prowadzącymi.

Drogą elektroniczną rozpowszechniane są wszelkie informacje dotyczące zmian zachodzących w organizacji zajęć, jak również ustalanie z pracownikiem nowego terminu zajęć w razie niemożności ich przeprowadzenia, rezerwacja sal na potrzeby przeprowadzenia spotkań czy szkoleń. Internet wykorzystywany jest jako powszechna i wygodna forma wymiany informacji. Powyższe działania podlegają dalszemu rozwojowi oraz integrują pracę nauczycieli akademickich i pracownika administracyjnego.

Na stronie internetowej szkoły zamieszczono wzory dokumentów, informacje o godzinach pracy sekretariatu, adres mailowy pracownika administracyjnego i szkoły. Doktoranci mogą kontaktować się z pracownikiem sekretariatu osobiście, telefonicznie lub drogą elektroniczną.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Zespół rekomenduje:

- monitorowanie i weryfikowanie zawartości sylabusów przedmiotowych,
- dołożyć starań o kompletność informacji na stronie internetowej szkoły doktorskiej

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Zgodnie z zaleceniami Zespołu z poprzedniego roku akademickiego, dbano o przejrzystość i czytelność informacji na temat kształcenia udostępnianych na stronie internetowej szkoły. Dołożono starań, by zachować wysoki poziom organizacyjny zajęć. Monitorowano to poprzez ankiety doktorantów oraz indywidualne spotkania z pracownikami prowadzącymi zajęcia. Podjęto działania motywujące doktorantów w celu wypełniania ankiet.

5. MONITOROWANIE WSPARCIA DOKTORANTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

Proces monitorowania wsparcia doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w procesie uczenia się dokonany został według kryteriów zawartych w § 11 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku *w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku*.

Wsparcie dydaktyczne doktorantów polega na powołaniu w skład Rady Naukowej SDNSiP przedstawiciela każdego Wydziału konstytuującego szkołę. Osoby te reprezentują dyscypliny naukowe szkoły i część ich obowiązków pokrywa się z obowiązkami opiekunów roku na studiach pierwszego i drugiego stopnia (w szkołach doktorskich nie jest powoływany opiekun roku oraz opiekun praktyk). Adresy mailowe członków Rady Naukowej oraz osób prowadzących zajęcia dydaktyczne z doktorantami są dostępne na stronie internetowej odpowiedniego Wydziału. Konsultacje pracowników akademickich odbywają się na macierzystych wydziałach, istnieje też możliwość kontaktu mailowego. Dyżury pracowników odbywają się co tydzień w wymiarze przynajmniej jednej godziny lekcyjnej.

Szkoła oferuje wsparcie w postaci dopasowywania rozkładu zajęć dla doktorantów pracujących lub przebywających na stażu naukowym, szkoleniu, w szkole naukowej lub na konferencji. Terminy zajęć dydaktycznych ustalane są w sposób elastyczny, z uwzględnieniem propozycji doktorantów co do ich zmian, po konsultacji z prowadzącymi. Istnieje możliwość kontaktu mailowego nie tylko z osobami prowadzącymi zajęcia, ale też z sekretariatem szkoły oraz dyrektorem, który osobiście odpowiada na szczegółowe pytania i wątpliwości doktorantów. Sposoby kontaktu i cotygodniowe terminy dyżurów dyrektora szkoły podane są na stronie szkoły. Doktoranci dokonują wyborów swoich reprezentantów do Rady Doktorantów SDNSiP, a także do Rady Uczelnianej Samorządu

Doktorantów UwB.

Wsparcie naukowe doktoranta realizowane jest w środowisku tworzonym przez szkołę oraz konstytuujące ją wydziały. W ramach wsparcia naukowego każdemu doktorantowi postarano się o terminowe powołanie promotora/promotorów i ewentualnie promotora pomocniczego. Dyrektor Szkoły spotykał się regularnie z doktorantami poszczególnych roczników omawiając ważne kwestie: indywidualny plan badawczy, ocenę śródkresową, staże i wyjazdy naukowe czy zakończenie kształcenia i przedłużenia terminu złożenia pracy doktorskiej. W celu zintensyfikowania rozwoju naukowego, w czerwcu i lipcu organizowane były seminaria doktoranckie, na których wszyscy doktoranci prezentowali swoje koncepcje rozpraw doktorskich (37). Zaproszono na nie nie tylko promotorów, ale wszystkich pracowników Wydziałów konstytuujących szkołę. Ogłoszenia o tych wydarzeniach umieszczone były zarówno na stronie internetowej szkoły, jak i na stronach Wydziału Biologii, Chemii, Matematyki i Fizyki.

SDNSiP wspiera również aktywność naukową doktorantów poprzez organizację szkoleń i warsztatów rozwijających umiejętności i kwalifikacje doktorantów oraz poprzez przekazywanie informacji dotyczących takich szkoleń. Doktoranci mieli możliwość wzięcia udziału w licznych szkoleniach, o których informowani byli drogą elektroniczną lub o których informacje umieszczane były na stronie szkoły.

W zakresie wsparcia finansowego doktoranci otrzymują wsparcie materialne w postaci stypendiów doktoranckich. W ramach środków przydzielonych na funkcjonowanie szkoły wydzielone są również środki na wsparcie finansowe doktorantów (ok. 1 tys. złotych na jednego doktoranta na dany rok kalendarzowy). Doktoranci mogą zwracać się z wnioskami o dofinansowanie np.: wydruku publikacji, uczestnictwa w szkoleniach lub konferencjach, uczestnictwa w szkole międzynarodowej, dofinansowania stażu, zakupu odczynników, dofinansowania naprawy aparatury niezbędnej do realizacji badań naukowych. Istnieje również możliwość wsparcia finansowego doktorantów w zakresie ich aktywności naukowej poprzez RUSD. Dwa razy w roku odbywa się konkurs Aplauz na dofinansowanie działalności doktorantów.

Doktoranci powinni ubiegać się o projekty naukowe, co zwiększyłoby skalę finansowania badań, publikowanie w otwartym dostępie czy wyjazdy naukowe za granicę. Wszelkie informacje dotyczące otwartych konkursów projektowych przekazywane są bezpośrednio doktorantom szkoły lub doktorantom z poszczególnych dyscyplin naukowych. Doktoranci I roku realizują przedmiot „Formy finansowania nauk ścisłych i przyrodniczych” co umożliwia im poprawne opracowanie wniosków do projektów konkursowych. W rezultacie doktoranci, oprócz zatrudniania w roli stypendysty w grantach promotorów, składają własne projekty badawcze. W roku akademickim 2023/2024 doktoranci SDNSiP złożyli 5 wniosków w ramach konkursu Preludium finansowanego przez NCN. Ponadto 9 doktorantów jest zatrudnionych przy realizacji projektów pracowników UwB

Na stronie szkoły udostępnione są informacje o stypendiach MEN dla wybitnych młodych naukowców oraz stypendiach w ramach NCN.

Szkoła ma przydzielone jedno miejsce w domu studenckim. W roku 2023/2024 nie zostało ono wykorzystane przez żadnego doktoranta SDNSiP. W Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych kształci się jedna osoba z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Na stronie internetowej szkoły doktoranci mogą zapoznać się m.in. z: regulaminem szkoły, programem kształcenia, efektami uczenia się, planem studiów, organizacją roku akademickiego czy wzorem przygotowania indywidualnego planu badawczego. Informacje o warsztatach, sympozjach, seminariach, konferencjach i wykładach są również zamieszczane na stronie internetowej szkoły oraz/lub przekazywane doktorantom z poszczególnych dyscyplin naukowych. Można tu też znaleźć wzory podań i wniosków (np. kartę zaliczeń zajęć specjalistycznych, wniosek doktoranta o powołanie promotora czy roczne sprawozdanie doktoranta)

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu doktorantów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów uczenia się. Zespół rekomenduje dalsze systematyczne przedstawianie doktorantom oferty grantów i

stypendiów naukowych oraz przekazywanie informacji dotyczących szkoleń z zakresu możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków na finansowanie badań naukowych. Zalecane jest także przedstawianie oferty szkoleń związanych z aktywnością naukową i dydaktyczną, zachęcanie doktorantów do uczestnictwa w takich aktywnościach oraz rozpoznanie potrzeb doktorantów w tym zakresie. Konieczne jest również zwrócenie uwagi promotorom i doktorantom na wymóg poszukiwania nowych źródeł finansowania aktywności naukowej doktorantów, np. poszukiwanie źródeł finansowania staży i wyjazdów zagranicznych; również udziału w programie ERASMUS+.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Zgodnie z rekomendacją zespołu, doktorantom systematycznie przedstawiane były oferty grantów, stypendiów naukowych, szkoleń z zakresu możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków na finansowanie badań naukowych – oferty umieszczano na stronie szkoły oraz bezpośrednio wysyłało do doktorantów na ich adres mailowy.

5. OCENA MOBILNOŚCI DOKTORANTÓW ORAZ STOPNIA UMIEDZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Ocena mobilności doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia odbyła się według kryteriów zawartych w § 10 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku.

Informacje na temat możliwości wyjazdu na studia i staże naukowe w ramach programów MOST i Erasmus+ są systematycznie przekazywane doktorantom. Informacje te są też systematycznie aktualizowane na stronach internetowych wydziałów reprezentujących dyscypliny naukowe, w których kształceni są doktoranci SDNSiP. Podany jest kontakt do koordynatorów programu, wykaz niezbędnych dokumentów, zasady rekrutacji, wykaz uczelni partnerskich. Na Wydziałach odbyły się spotkania informacyjne dotyczące wymiany studenckiej i doktoranckiej w ramach programu Erasmus+. Zarządzeniem nr 3 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 stycznia 2022 r. w sprawie określenia zakresu obowiązków koordynatorów programu Erasmus+ w Uniwersytecie w Białymstoku wyznaczona została w szkole osoba wykonująca obowiązki koordynatora wydziałowego Programu Erasmus+. Ponadto Dział Współpracy Międzynarodowej przekazuje informacje o programie Erasmus+ bezpośrednio na adresy mailowe doktorantów.

Doktoranci odbyli 8 staży naukowych, w: Centrum Astronomicznym Mikołaja Kopernika w Warszawie, Instytucie Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN w Krakowie, Muzeum i Instytucie Zoologii PAN w Warszawie, Politechnice Warszawskiej w Warszawie, Instytucie Botaniki PAN w Krakowie, Instytucie Fizyki PAN w Warszawie, Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku.

Efektom mobilności i działalności międzynarodowej doktorantów były komunikaty w formie posterów oraz referatów prezentowanych na kilkudziesięciu konferencjach krajowych i międzynarodowych, jak również współautorstwo anglojęzycznych publikacji (w niektórych z nich współautorami są naukowcy z zagranicy). Doktoranci uczestniczyli w kilkudziesięciu, zarówno krajowych i zagranicznych: sympozjach, warsztatach, seminariach, szkoleniach czy webinarach.

Promotorem jednej z doktorantek jest profesor z Francji, wspólnie z promotorem z Uniwersytetu w Białymstoku. Promotorem pomocniczym kolejnej doktorantki jest doktor z Portugalii.

Doktoranci SDNSiP wchodzi w skład zespołów badawczych współpracujących z wieloma ośrodkami krajowymi oraz zagranicznymi. Sami również inicjują nowe współpracy umożliwiające im wykonanie części badań objętych indywidualnym planem badawczym, np. z ośrodkami naukowymi.

Trzech doktorantów z dyscypliny nauki fizyczne posiada inne niż polskie obywatelstwo. Odpowiednio jeden doktorant – obywatelstwo białoruskie, jedna doktorantka – obywatelstwo francuskie oraz jedna doktorantka – obywatelstwo indyjskie. Jeden doktorant z dyscypliny nauki biologiczne ma obywatelstwo portugalskie.

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

W ramach poszukiwania możliwości pozyskania funduszy na badania Dyrektor odbył kilka spotkań z władzami UwB, przeprowadzono też konsultacje z Dziekanami Wydziałów w tym zakresie. Wypracowano zasady współfinansowania wyjazdów doktorantów (głównie staży naukowych). W roku akademickim 2023/2024 uruchomiona została pierwsza edycja Konkursu Rektora *Per aspera ad astra* dotycząca osiągnięć naukowych doktorantów za rok 2023. Wyniki konkursu *Per aspera ad astra* - wśród doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych przyznano następujące nagrody: I stopnia – mgr Anna Baryłka oraz III stopnia – mgr Adam Dominik Majewski.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Zespół zaleca dalsze przedstawianie doktorantom oferty UwB w zakresie realizacji praktyk/staży zagranicznych oraz przekazywanie informacji dotyczących szkoleń, konferencji czy wyjazdów międzynarodowych. Zaleca też promowanie aktywności międzynarodowej i zagranicznej doktorantów (konferencje, publikacje, staże) np. przez umieszczanie informacji o takich aktywnościach na stronie SDNSiP i dofinansowywanie ich ze środków szkoły.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Zgodnie z rekomendacją Zespołu, przedstawiano doktorantom oferty UwB w zakresie realizacji wyjazdów/praktyk/staży zagranicznych oraz przekazywano informacje dotyczące szkoleń, konferencji czy wyjazdów międzynarodowych. Podjęto działania skierowane ku pozyskaniu informacji o takich wyjazdach, Dyrektor odbył spotkania z kierownikiem Działu Współpracy Międzynarodowej oraz władzami UwB.

7. UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW O PRZEBIEGU ODBITYCH STUDIÓW

Opinie absolwentów o przebiegu odbytych studiów uzyskane zostały na podstawie ankiety stanowiącej załącznik nr 5 do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku*.

W roku sprawozdawczym 4 doktorantów, reprezentujących nauki chemiczne (2), fizyczne (2), złożyło rozprawy doktorskie wraz z pozytywną opinią promotorów. Doktoranci uzyskali efekty uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji i wydane zostały im zaświadczenia o ukończeniu kształcenia w szkole doktorskiej w Uniwersytecie w Białymstoku (załącznik do zarządzenia nr 32 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie *określenia wzoru zaświadczenia o ukończeniu szkoły doktorskiej w Uniwersytecie w Białymstoku*). Dwie osoby obroniły swoje dysertacje i uzyskały stopień doktora.

Absolwenci zostali poproszeni o wypełnienie ankiety. Na ich podstawie można stwierdzić, że absolwenci bardzo dobrze oceniają przydatność kształcenia w szkole doktorskiej w rozwinięciu znajomości zagadnień teoretycznych, umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów, umiejętności samodzielnego dokształcania się, wiedzy o świecie oraz możliwości rozwijania własnych zainteresowań. Również bardzo dobrze zostały ocenione poszczególne elementy procesu dydaktycznego – wykłady, ćwiczenia i konwersatoria, przedmioty fakultatywne, lektoraty, warsztaty i laboratoria, praktyki i zajęcia poza uczelnią, indywidualne konsultacje oraz organizacja studiów. Zgłoszono propozycje zmian, które obejmują: uproszczenie procedur administracyjnych, kierowania jasnego przekazu do wszystkich wydziałów odnośnie różnych przepisów prawnych i ich wdrażania w życie oraz ograniczenie zbędnych przedmiotów podczas kształcenia. Kompetencje nauczycieli akademickich oraz wszystkich pracowników UwB absolwenci ocenili bardzo dobrze. Przy pytaniu dotyczącym ponownego zdawania do Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych trzech absolwentów zaznaczyło wybór tego samego kierunku na UwB, a jeden zaznaczył inny kierunek na innej uczelni.

Sprawozdanie z działania systemu zapewniania jakości kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych w roku akademickim 2023/2024

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Zespół proponuje uaktualnić wzór ankiety, tak aby obejmowała ona szkoły doktorskie, a nie studia doktoranckie.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Brak, w poprzednim roku akademickim nie było absolwenta SDNSiP.

Dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych do
31.08.2024 r

Dr hab. Monika Naumowicz, prof. UwB

Dyrektor Szkoły Doktorskiej UwB od 01.09.2024

Dr hab. Ewa Gruszewska, prof. UwB